

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXVII NOVEMBER - LAPKRIČIO 26 1992 Nr. 46

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Lietuvos nacionalinė
M. Mažvydo biblioteka

KĄ SAKĖ VYTAUTAS LANDSBERGIS PO DIDELIO PRALAIMĖJIMO

Lietuvos Seimo rinkimų antrojo rato balsavimas patvirtina, jog pirmojo rato rezultatai nebuvo atsitiktiniai. Jie turi priežastis, kurios glūdi ne tik Sąjūdžio suskilime ir jo veiklos trūkumuose, ne tik Lietuvos ir tarptautiniuose pastarojo meto įvykiuose bei ekonominiuose, energetiniuose sunkumuose, bet kai kas jų glūdi dar giliau: buvusios sovietų santvarkos per kelis dešimtmečius suformuotose mąstymo stereotipuose bei dabartinėje Lietuvos visuomenės sanklodoje. Tos priežastys dar bus ilgai analizuojamos, ir jos nėra be sąryšio su pokyčiais aplink mus. Rinkimų rezultatai turės ir pasekmes, kurių pirmoji – galima LDDP vienvaldystė, su satelitu arba be jo, panaši į tą, kokia buvo ligi 1988 metų. Yra, žinoma, ir esminių skirtumų – tai atkurta valstybės nepriklausomybė su jos institucijomis ir nutiestais politiniais tiltais į Vakarus, tai jau iš dalies susiformavę demokratinio visuomenės ir ūkinio gyvenimo bruožai. Labai svarbu, kad tie esmingiausi laimėjimai nebūtų prarasti. Mano sveikinimai laimėjusiems rinkimus yra grindžiami būtent šia viltimi.

Rinkėjai patikėjo LDDP pažadams išspręsti esančiuosius gyvenimo sunkumus ir suteikė mandatą, kuris gali pasirodyti siekiantis kur kas toliau. LDDP dabar tenka visiška atsakomybė už Lietuvos ateitį, už nepriklausomybę ir demokratiją šioje šalyje. Sukaupusi daug kompetencijos valdyti ankstesnėmis, sovietinėmis sąlygomis, LDDP turės pritaikyti šią kompetenciją demokratinėse nepriklausomos valstybės struktūrose.

Pagrindinis klausimas, į kurį atsakys LDDP politika ir veiksmai, yra ir bus tas: ar Lietuvos nacionaliniai interesai bus LDDP veiklos prioritetas, ar mūsų valstybės ir jos žmonių ilgalaikiai interesai nebus aukojami trumpalaikiai politinei naudai, o juolab – kitos valstybės interesams.

Negerai būtų, jei prioritetą gautų partiniai interesai ir seni partiniai įpročiai, ku-

rie tada skatindavo triuškinę opoziciją ir vėl gundytų pažeisti jau turimą demokratiją.

Tikiuosi, kad to nebus, kad LDDP vadovai gerai suvokia, kokią didelę galią jie gauna, o kartu atsakomybę už visą šalį, už teisėtumą, rimtį ir stabilumą Lietuvoje. Tai pagrindinis nacionalinis interesas tame nepastovume, sunkumuose ir svyravimuose, kuriuose yra atsidūrusios visos buvusios komunizmo imperijos šalys. Europinė demokratinė Lietuvos kryptis turi likti išsaugota.

Vilnius, 1992 m. lapkričio 16 d.

JACHTA "LIETUVA" AUSTRALIOJE

Mūsų jūros vilkų žinomis pavasarį Columbo keliais Amerikon aplaukusi klaidžiojanti jachta "Lietuva", po viešnagės Karibų salose Karalių šeimos globoje, išburiavo per Panamos kanalą į Ramųjį Vandenyną. Po įspūdingų pilnos kelionės spalio 30 d. pasiekė Australijos krantus. Ten pirmausia "Lietuvą" pasitiko milžiniškos bangos, o paskui Australijos lietuviai išplaukė karo laivyno motorlaiviu. Tai buvo du broliai Rimas ir Algis Dičiūnai, Australijos laivyno karininkai ir žurnalistas A. Laukaitis.

Nors jachta "Lietuva" nuo vandenyno bangų nukentėjusi plaukė kiek pakrypusi, tačiau virš jos išsididžiai plevėsavo Lietuvos trispalvė. Atlikus muitinės ir kitus patikrinimus, "Lietuva" tapo prižiūrima Sidnėjaus uoste. Čia buriuotojus šiltai pasitiko Australijos lietuviai su šampanu ir užkandžiais. Ramasis Vandenynas buvo labai audringas, bangos siekė iki 8 m (arti 27 pėdų).

Jachtai "Lietuva" vadovavo kpt. S. Kudzevičius ir jo pavaduotojas R. Dargis. Įgulą sudarė buriuotojai J. Gvazdaitis, L. Ivanauskas, J. Limantas, A. Puslys, R. Ramanauskas ir "Lietuvos Ryto" korespondentas G. Pilaitis. Jie buvo apsistoję vaišingų Sidnėjaus lietuvių šeimose.

Dėka brolių A. ir R. Dičiūnų tarpininkavimo "Lie-

Poetė Eglė Juodvalkė Neo Lithuania korporacijos 70 metų šventėje pagrindinė kalbėtoja. Jos kalbą skaitykite 4 psl.
V.A. Račkausko nuotr.

O KAS PO SEIMO RINKIMŲ?

Antanas Dundzila

Šiuo metu turime galiojančią konstituciją ir į Seimą išrinktus Tautos atstovus (-tai konstitucinis terminas, įgyjamas prisiekiant ištikimybę Lietuvos respublikai; užmirškite "deputatus"), tačiau nėra Prezidento. Pagal 65 str., "Naujai išrinktą Seimą susirinkti į pirmąjį posėdį, kuris turi įvykti ne vėliau kaip per 15 dienų po Seimo išrinkimo, kviečia Respublikos Prezidentas. Jei Respublikos Prezidentas nekviečia Seimo susirinkti,

tuva" buvo iškelta iš vandens, nuvalyta, perdažyta ir sutaisyti navigacijos įrenginiai. Viešėdama porą savaitių Sidnėje jachtos įgula aplankė miesto ir apylinkių žymias vietas. Iš Sidnėjaus pakėlė bures aplankys Melburną, Adelaidę ir Perthą. Iš ten pradės buriuoti Indijos Vandenyną Klaipėdos link. Pakeliui aplankys Pietų Afrikos krantus. Namų grįžtančiai "Lietuvai" linkime GERO VĖJO! Ger.J.

Seimo nariai renkasi patys kitą dieną pasibaigus 15 dienų terminui".

Kadangi Prezidento nėra, t.y. nėra kam Seimą sušaukti, tai Seimas rinksis pats ne anksčiau, kaip gruodžio 1 d. Pirmąjį Seimo posėdį pradės vyriausias pagal amžių Seimo narys, o tame posėdyje bus išrinktas Seimo Pirmininkas. Iki bus išrinktas Prezidentas, Seimo Pirmininkas eis Respublikos Prezidento pareigas. 66 str. taip skamba: "Seimas ne vėliau kaip per 10 dienų privalo paskirti Respublikos Prezidento rinkimus, kurie turi būti surengti ne vėliau kaip per du mėnesius". Tai reiškia, kad 1993 vasario pradžioje, o gal ir anksčiau, Lietuva turės naujai išrinktą Respublikos Prezidentą.

Sunku pasakyti, ar Seime daugumą laimėjusi buv. komunistų LDDP partija Prezidento rinkimus skubins ar juos dels. Taip pat įdomu, kaip greitai bus imasi daugybės visai naujų

įstatymų leidimo, vyriausybės sudarymo, teismų struktūros kūrimo, iki šiol veiksusių įstatymų pritaikymo naujai konstitucijai. Šie reikalai rišasi ir su daugumą turinčios partijos politiniais manevrais ir su konstitucinėmis gairėmis. Kadangi konstitucija pramato dideles teises turintį Seimą, įdomu ar LDDP A. Brazauskas norės būti Seimo Pirmininku ar kandidatuos į Prezidentus. (1992-XI-18)

NEDAUG TELIKSIA BUVUSIŲ MINISTERIŲ

Algirdo Brazausko pirmasis pavaduotojas Gediminas Kirkalas yra kalbėjęs, kad naujoje vyriausybėje galės likti kai kurie dabartinio kabineto nariai. Postus, jo nuomone, galėtų išsaugoti Energetikos ministras Leonas Ašmantas, Transporto ministras Jonas Biržiškis, Krašto apsaugos ministras Audrius Butkevičius ir Architektūros ir urbanistikos ministras Algis Nasvytis. Bet jau lapkričio 19 d. laikraščiuose buvo paskelbta, kad tai G. Kirkalo asmeninė nuomonė, o ne LDDP nusi-

Sveiki Šv. Kalėdų ir 1993 metų belaukiantieji!

Visiems Dirvos skaitytojams, rėmėjams, visiems bendradarbiams, visiems lietuviams Tėvynėje ir išsiskirsčiusiems po artimus ir tolimus kraštus, ranka rankon eiti ir dirbti, kad išsipildytų šventieji mūsų norai – džiaugtis pilna Lietuvos nepriklausomybe, kur visi ir visad būtume laukiami sugrįžtant.

Ten mūsų žemė, ten mūsų šaknys, į ten kasdien atsiremia mūsų tyriausios mintys ir linkėjimai!

Jūsų DIRVA ir jos leidėja VILTIES Draugija

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **LAPKRIČIO 18 D., A. BRAZAUSKO INICIATYVA, DVI VALANDAS, PRIE UŽDARŲ DURŲ POSĖDŽIAUTA SU VYTAUTU LANDSBERGIU.** Pasitarimas buvęs visiškai slaptas ir apie jį jokio oficialaus pranešimo nepadaryta tik pažymint, kad jis Lietuvos reikalams buvęs naudingas.

Kai kas jau spėlioja, kad pasitarime ieškota, ką reikėtų rinkti į ministerius pirmininkus. Mat, tos pareigos būtų tik iki prezidento išrinkimo. Išrinkus prezidentą, pagal konstituciją bus jau renkamas pastovus ministeris pirmininkas.

Po pasitarimo su Vytautu Landsbergiu, Algirdas Brazauskas kas tarėsi su dabartiniu vicepremjėru Bronium Lubiu, kuris gerai pasirodė vadovaudamas Jonavos Azoto fabrikui ir pavaduodamas ministerį pirmininką A. Abišalą.

• **ESAME SKAITĘ NEMAŽAI RAŠINIŲ IR GIRDĖJĘ SPECIALISTŲ NUOMONES,** kad blogiausia maišaties ir bėdų Lietuvoje pridaryta su nevykusia žemės reforma ir žemės gražinimu seniesiems savininkams ar jų įpėdinams.

Staigiai ir neplaningai likviduoti kolektyviniai ūkiai, saviesiems išdalytas ir išparduotas inventorių, po 3 ha žemės prikurtas būsimų mažųjų "ubagų". Teismai užversti bylomis, o teisėjai ir advokatai nežino kaip jas išspręsti, nes kiekviena byla labai skirtinga.

Reikia manyti, kad viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl rinkimuose į seimą Sąjūdis taip skaudžiai pralaimėjo, buvo ir nevykusė žemės reforma.

• **VILNIUJE LEIDŽIAMAS "TIESOS" DIENRAŠTIS YRA LDDP NEOFICIALUS GARSIAKALBIS.** Jame labai daug rašinių, aiškinančių ką toji partija dabar darysianti ir ko nedarysianti, kad nereikia nuogastauti jos komunistinėmis užmačiomis, nes visi santykiai su komunistais nutraukti. Tuo ir abejodami norėtume tikėti, bet tikrai tikėsime, kada tie gražūs pažadai bus patvirtinti darbais. Juk jau yra pasigirdusių balsų, net ir noro, kad Lietuvoje į pagrindį nuėję gerai organizuoti komunistai, balsavę tik už LDDP kandidatus, ir dabar jau nori geromis tarnybomis gauti atlyginimo.

• **KADA SUSIRINKS IŠRINKTO SEIMO NARIAI Į PIRMĄ POSĖDĮ,** jie turės duoti priesaiką. Tos priesaikos tekstas yra toks: "Prisiekiu būti ištikimas Lietuvos Respublikai; prisiekiu gerbti ir vykdyti konstituciją ir įstatymus; saugoti jos žemių vientisumą; prisiekiu visomis išgalėmis stiprinti Lietuvos nepriklausomybę; sąžiningai tarnauti Tėvynei, Demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei. Tepadedė man Dievas".

• **IKI ŠIO DIRVOS NUMERIO SPAUSDINIMO DAR NEBUVO ŽINOMA VISŲ IŠRINKTŲJŲ Į SEIMĄ PAVARDĖS.** Mūsų buvo specialiai teirautasi kokia padėtis yra Dr. K. Bobelio. Buvo atsakyta, kad jo išrinkimas užtikrintas, nes paklausimo metu jau buvo gavęs 60% balsų.

• **DAR VIS TEBEINA KIETI PASIKALBĖJIMAI SU RUSIJOS KARIUOMENĖS VADAIS** dėl jų kariuomenės išvedimo iš Lietuvos. Tuo tarpu pats B. Jelcinas Vyt. Landsbergiui yra priminęs, kad tos kariuomenės išvedimas eina pagal sutartą planą, kad Rusija neturinti jokių priekaištų Lietuvai dėl rusų gyventojų padėties.

Pranešta, kad Lietuvos kariuomenės vadovas Andrius Butkevičius šiomis dienomis susitiks su gen. Majorovu ir taip pat lies kariuomenės išvedimo reikalus. Greičiausia, kad bus kokių nors naujų išvedimo variantų, kad tik ilgiau tęstusi išvedimo reikalai.

• **SPALIO PABAIGOJE GAUSUS SNIEGAS LIETUVOJE PRIDARĖ DAUG NUOSTOLIŲ,** ypač Anykščių, Kaišėdorių, Ukmergės ir Širvintų rajonuose. Išlaužta labai daug medžių, o taip pat ir telefonų linijų, sustojo 274 automatinės telefono stotys. Nuostoliai siekia virš 75 milijonus talonų.

• **SIEMETINIUS SAUSROS, IR SNIEGO GRIŪTIES NUOSTOLIUS SKAIČIUOJANT ATSIMINTA IR LAUKINIŲ ŽVĖRŲ DAROMI NUOSTOLIAI,** ypač miškų želdiniams ir jaunuolynams.

Dabar Lietuvoje yra 45 miškų urėdijos. Miškų žvėrys, ypatingai elniai, per 20 metų padarė nuostolių už 276 milijardų rublių. Vaizdžiau kalbant, jie sunaikino dviejų urėdijų miško turta. Miškininkai yra nutarę, kad tuos nuostolius mažinant reikia skubiai paruošti želdinių apsaugos ir žvėrių skaičiaus buvimo valstybinę programą.

• **LIETUVA ŠIUO METU SAVO AMBASADAS AR KONSULATUS TURI 16-OJE VALSTYBĖSE,** o diplomatinis ryšius užmezgę su 67 valstybėmis.

Į Vilnių šį mėnesį buvo sukviešti ambasadoriai ir konsulai aptarti darbo sąlygas. Iš JAV tuose pasitarimuose dalyvavo ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis, konsulai V. Čekanauskas iš Los Angelės ir V. Kleiza iš Chicagos. Ambasadorius Stasys Lozoraitis iš Washingtono nebuvo išvykęs, nes tuo laiku į JAV buvo atkeliavęs Lietuvos ministeris pirmininkas Aleksandras Abišala.

• **BALYS GAJAUSKAS,** kuris buvo vyriausias vadovas, pagal dokumentus ieškantis seimo atstovų, savanoriškai bendradarbiavusių su KGB, dabar mano, kad tas darbas bus nutrauktas. Tik jis norėtų, kad dokumentai nebūtų sunaikinti ir liktų ateičiai.

RUSIJOS PREZIDENTAS BORIS JELCINAS

lankėsi Londone, kur lapkričio 10 d. D. Britanijos įstatymų leidėjams pareiškė, kad nors kietosios linijos komunistai ir siekia pučo keliu pasigrobtį valdžią, tačiau Rusijos žmonės yra išpareigoję demokratijai ir, jei bus reikalas, jis pasinaudos įstatymu, suteikiančiu prezidentui nepaprastą galią.

Jelcinas tapo pirmuoju ne Vakarų šalies vadovu, pasakiusiu kalbą D. Britanijos abiejų parlamento rūmų bendroje sesijoje, kur 500 parlamento narių, jų tarpe ministeris pirmininkas John Major ir buvusi jo pirmtakė Margaret Thatcher, Jelcinui sukėlė ovacijas. Vėliau karalienė Elzbieta II priėmė Jelcino kvietimą tapti pirmąja D. Britanijos monarche, aplankysiančia Rusiją po to, kai 1918 m. bolševikai nužudė carą Nikolajų. Karalienės vizitui reikalingas Britanijos vyriausybės pritarimas.

Savo vizito Londone, pirmojo po Sovietų Sąjungos subyrėjimo metu Jelcinas prašė pertvarkyti milijardų dolerių skolos sumokėjimą ir išdėstė planus, kaip jis numato pažaboti infliaciją savo šalyje. Jelcinas ruošiasi audringam komunistų domi nuojamam Rusijos liaudies deputatų kongresui, įvyksiančiam gruodžio 1 d.

PREZIDENTO JELCINO PATARĖJAS cheminių ginklų sunaikinimo reikalu atsargos generolas Anatoly Kuntsevich pareiškė, kad Rusijai būtinai reikalingi JAV pinigai ir žinovų patarimai kaip sunaikinti jos turimų netoli 40,000 tonų cheminių ginklų. Atsargos generolas sakė, kad ateinančių metų pradžioje bus pakviestos amerikiečių statybos bendrovės pateikti savo planus Rusijoje pastatyti įmones, kuriose būtų sunaikintos buvusios Sovietų Sąjungos sukauptos cheminių ginklų atsargos. Pasak gen. Kuntsevich, daugelis inžinierių ir technikų, kurie šalčio karo metu buvo įjungti į cheminių ginklų gamybą, iš šios šakos išėjo dirbti į kitas, palikę Rusijos vyriausybę su mažu skaičiumi technikų bei inžinierių, ant kurių pečių dabar gula milžiniška tokių ginklų sunaikinimo programa. Generolo apskaičiavimu sunaikinimas kainuos 500 milijardų rublių arba apie pusantro milijardo dolerių. Tokios sumos Rusijai ir reikia.

BERLYNE LAPKRIČIO 8 D. įvykusi demonstracija pasmerkti kraštutinių dešiniųjų smurto veiksmus sutraukė 350,000 suvienytos Vokietijos gyventojų, tačiau radikalūs kairieji de-

EUROPOJE IR PASAULYJE

monstracijos metu akmenimis bei kiaušiniiais apmėtė joje dalyvavusius Vokietijos prezidentą von Weizsackerį ir kanclerį Kohlį. Šešioms dienoms praėjus apie 200,000 vokiečių iš įvairių Vokietijos vietų susirinko Bonnon protestuoti prieš neo-nacių vykdomus smurto veiksmus. Pastarieji šiais metais daugiausia prieš užsieniečius įvykdė daugiau kaip 1,600 išpuolių, kurių metu 11 žmonių žuvo. Tuo tarpu Berlyne lapkričio 12 d. prasidėjo teismas buvusio Rytų Vokietijos lyderio Ericho Honeckerio ir penkių jo artimiausių patarėjų, šį kartą kaltinant juos už duotą įsakymą nušauti 13 rytų vokiečių, jiems bandant pabėgti į V. Vokietiją.

ŠIANDIEN JAU ŽINOMI Lietuvos seimo rinkimų antrojo turo rezultatai, su tvirtine LDDP pergale. Įdomu, kaip apie šiuos būsimuosius balsavimus galvojo lapkričio 12 d. Chicagoje susirinkę dr. L. Kriauceliūno šefuojamo vidurdienio pokalbių klubo nariai. Štai jų pasisakymai, užrašyti dviem su pusę dienoms likus iki balsavimų:

Teodoras Blinstubas: Aš manau daugiau procentų laimės Sąjūdis ir jo artimųjų grupių žmonės.

Prel. Juozas Prunskis: Ankstyvesnieji balsavimai daugeliui buvo kaip ir sutrenkimas savotiškas. Tai dabar gali būti kaip ir atotrengtis, gali daugiau Sąjūdžio ir tokių patriotinių grupių kandidatų laimėti. Taip, kad trupučiuką išsilygins, gal būt, nors gal ir nepasieks to, ko norėtų rezultatai. Tas būtų labai gerai, kad dangi Vakarų pasaulyje yra svarbu, kad pasirodytų stipresnės tokios jėgos, kurios labiau linkusios į Vakarus. Svarbu, kad antrieji balsavimai ir tolimesnis politinis gyvenimas būtų įrodymas, kad Lietuva nėra komunistinė, tik ekonominių sunkumų nublokšta balsuoti už tuos, kurie davė vilties susilaukti daugiau kuro, fabrikams žaliavų iš Rytų, kai tų dalykų be tvirtos valiutos neįstengia gauti iš Vakarų.

Mečys Valiukėnas: Sunku spėti, bet atrodo, kad antras turas nebus pasėka pirmo turo ta pačia linkme. Kažkur skaičiau, kad Lietuva pati nusigando pirmo turo daviniais ir antrajam ture didelė dalis balsuotojų atsituks nuo tos naujosios komunistų Demokratinės darbo partijos ir pasuks link

Sąjūdžio ir vidurio srovės.

Antanas Juodvalkis: Manau, kad tauta atsipeikės po patirto smūgio – kairiųjų partijų laimėjimo. Šį kartą balsuos už priklausančius kitoms grupėms ir Sąjūdžio atstovus.

Juozas Žygas: Gaila, bet manau, kad šiuose balsavimuose daugiau balsų gaus Lietuvos Demokratinė darbo partija, tik, tur būt, netoikiu procentu, kaip pirmuosiuose rinkimuose. Nes žmonės truputį atspagiriojo, bet vis vien buvusieji komunistai kontroliuoja ypatingai provinciją.

Dr. Leonas Kriauceliūnas: Spalio 25 dienos rinkimai ne tik nustebino, bet ir sukrėtė mūsų išeiviją. Bet atrodo, kad rinkimams praėjus ir Lietuvoje žmonės buvo nemažiau nustebinti ir nusigandę. Todėl aš manau, kad apsvaistę esamą su sidariusią padėtį antrajam ture padėtis žymiai pasikeis ir daugiau laimės dešinioji pusė.

1988 M. PRASIDĖJUSIO LIETUVOS ATGIMIMO įvykių chronologija, kuriai ateityje gal teks vėl pasikartoti: Birželio 3 d. Vilniuje, Lietuvos Mokslų Akademijoje, susirinko apie 500 aktyviausių inteligentijos atstovų. Išrenkama 36 įgaliotinių žmonių grupė, kuri morališkai įpareigojama imtis organizacinių priemonių persitvarkymui Lietuvoje spartinti. Taip gimsta Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio iniciatyvinė grupė, paskelbdama savo veiklos šūkius: "Viešumas, demokratija, suverenitetas".

Birželio 7 d.: Pirmasis iniciatyvinės grupės posėdis, kurio metu suformuluojami bendrieji veiklos principai, sudaromos veiklos sričių komisijos (socialinė, politinė, ekonominė, kultūrinė, nacionalinė, teisinė, ekologinė, organizacinė). Birželio 10 d. Kaune įsikuria Sąjūdžio grupė.

Birželio 13 d.: Sąjūdžio iniciatyvinės grupės susitikimas su Vilniaus miesto visuomene (apie 1,000 žmonių auditorija), kurio metu apibūrinami bendrieji Sąjūdžio tikslai. Rytąjaus dieną uždaroje patalpoje Sąjūdžio iniciatyvinė grupė surengė minėjimą, pagerbiančią pirmųjų deportacijų 1941 m. aukų atminimą (auditorijoje buvo apie 200 žmonių).

(Bus daugiau)

VI. R.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 - 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-1091

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC.
Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiros numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavardė, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – UŽ skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

NAUJI VĖJAI LIETUVOJE!

Juozas Žygas

Sekant Lietuvos spaudą, radio pranešimus ir susitikimuose su atvykstančiais tėvynainiais, buvo galima jausti, kad visi laukia pasikeitimų. Buvo galima tikėtis Sąjūdžio pralaimėjimo, bet nebuvo tikima, kad jis bus sumuštas. Ateinančios žinios iš Lietuvos, apie rinkimų pasekmes buvo triuškinančios.

Tuojaus po rinkimų ALT'o posėdžiuose dalyvavęs Lietuvos krašto apsaugos minist. Audrius Butkevičius, į visą reikalą žiūri kick šalčiau. Teko su juo asmeniškai pasikalbėti, tai jo žodžiais: "Buvo balsuota ne už kairiuosius, bet už pasikeitimą". Reikia pripažinti, kad netvarka visiems jau atsibobo. Kairieji sąmonin gai daug ką trukdė, o vyriausybė nesugebėjo kraštui vadovauti.

Per du su pusę metų buvo galima pradėti reikalus tvarkyti. Gal negalima naftos ir dujų parūpinti, bet va gis tvarkyti reikėjo pradėti. Kuomet net paminklai iš aikščių ir skverų vagiami, tai reiškia kad tvarkos nėra! Iš Zoknių (prie Šiaulių) rusų daliniams pasitraukus, karcivinių rajoną užėmė ne KAD (Krašto apsaugos daliniai) ar policija, bet vagys. Ieškodami vario išplėšė visą elektros įrangą.

Ne tik vagystės, bet apsileidimas ir pagrindinių reikalų netvarkymas prie pralaimėjimo prisidėjo. Lazdijų muitinėje, Vokietijos ir Lenkijos autobusai su keltiviais, išlaikomi po 28-30 val. ir be jokių sanitarijų įrengimų. Užsieniečiai neįpratę bėgti "ten už eglutės". O ir prie tos "eglutės" negalima prieiti. Ar bereikia daugiau pavyzdžių ir komentarų?

Tad ar bereikia stebėtis, kad žmonės savo nepasitenkinimą, taip balsuodami parodė. Labai gaila, kad Sąjūdis, kuris sugebėjo tautą į laisvę vesti, bet nesugebėjo jai vadovauti.

Amerikiečiai tokio pasikeitimo suprasti negali. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje buvo atidaryta politinių karikatūrų paroda. Karikatūros tilpusios pasaulio spaudoje iš to periodo, kuomet "Pelė prieš dramblių maurojo". Ir kuomet, Bushas – Gorbačiovą apsikabinęs Lietuvą "laisvino". Man besikalbant su muziejaus direktoriumi, priėjo pora amerikiečių ir paklausė – "Kas su Lietuva atsitiko?" Taip, kas su Lietuva atsitiko?!

Jeigu Lietuvoje į balsavimo rezultatus žiūrime, kaip į protesto ženklą. Tai Vakaruose – tai laikoma poslinkiu atgal į komunizmą. Ne tik tie amerikiečiai, kurie Balzeko muziejuje sakė, kad jie nesupranta. Bet tokio krypties pakavimo nesupranta – net politinių įvykių komentatoriai. Patinka ar ne, bet toks žingsnis laikomas, kaip grįžimas į komunizmą. Todėl Amerikos spauda taip rašė: "Respublika, kuri pirmoji atsiskyrė nuo Sovietų sąjungos taip pat yra pirmoji, kurioje buvę komunistai laimėjo rinkimus (Chicago Tribune 1992.X.27)". Neužmaskuotai pasakyta, kad "buvę komunistai". A. Brazauskas, kurio partija didžiumą balsų laimėjo, jeigu nori vadovauti tautai – tai turi apsivalyti.

Kaip matome, neužtenka kepurės pakeitimo nes visi mato, kas tą kepurę dėvi. Kraujo dėmės nelengvai išnyksta, partija kuri buvo susikruvinusi, dar savo rankų nenusiplovė. A. Brazauskas, jeigu nori būti švari asmenybė, tai turi už partiją tautos atsiprašyti. O ne tik šiaip sau numykti, kad ne mes tai darėme.

Kur tie kaltininkai pasidėjo? Taip pat jo buvusi partija yra kalta, kad Lietuva prie Maskvos yra įvairiais kraneliais ir mazgeliais prižiūta. O dabar aiškina, kad Lietuva be Rusi-

VLADO ŽILINSKO NETEKUS

Bronys Raila

Floridoje, Treasure Island (prie St. Petersburgo) 1992 m. lapkričio 13 d. pasimyręs Vladas Žilinskas buvo vertinga ir įdomi asmenybė jo jaunystės dešimtmečiais Europoje (Švedijoje)

jos gyventi negali.

Prėjusių rinkimų rezultatai, nėra tik partijų pasikeitimas. Tik buvusi komunistinė "Tiesa" bando tai įrodyti, kad tai yra maždaug tas pat, kaip JAV demokratų laimėjimas. Ji taip rašo: "Didžioji Britanija ne atsisveikina su nepriklausomybe, jeigu rinkimuose pralaimi konservatoriai, lygiai kaip ir JAV, jeigu prezidento kėdę iš respublikonų paveržia demokratai (Tiesa 1992.X.10)".

Tai yra senas komunistinis melas, kurį neva persitvarkiusi "Tiesa" tebekartoja. O Vakarai tame įžiūri jau grįžimą į buvusią sistemą. Toks pasikeitimas gali sustabdyti it taip jau lėtas (dėl nevykusių įstatymų) Vakarų investicijas.

je) ir vėliau Amerikoje. Ji prisimins ir pasiges Lietuvos diplomatinę tarnybą ir gal dar labiau kai kurie mūsų priešinacinės ir priešbolševikinės rezistencijos sąjūdziai.

Velionis Vladas Žilinskas, gimęs 1912 m. balandžio 6 d., taigi šiemet sulaukęs 80 metų, jau daug anksčiau iš New Yorko buvo išsikėlęs į Floridą poilsiauti. Deja, pastaraisiais metais jo sveikatą ėmė sparčiai blogėti. Kai dar prieš mėnesį kalbėjauisi telefonu, Vladas jau skundėsi nebepagydoma kassos (pankrėjos) vėžio grėsme ir veik virpančiu balsu atsisveikino, kad "daugiau jau nebepasimatysim". Tai ir atsitiko...

Lietuvos visuomenė Vlado Žilinsko vardą rečiau girdėdavo, nes iš tikrųjų jo gyvenimo pradžia, vidurys ir ilgoji pabaiga vis prabėgo užsieniuose, svetur. Gimė Liepojuje (Latvijoje), aukštuosius ekonomisto mokslus ėjo Danijoje, po to tik šešetą metų darbavosi Lietuvos už

sienių ministerijos centre (nuo 1934 m.), jau prieš karą buvo iškeltas į Lietuvos pasiuntinybę Taline (Estijoje) ir netrukus perkeltas Lietuvos pasiuntinybės sekretoriaus pareigoms Stockholman (Švedijoje).

Pačiu geriausiu laiku, kai jis tuoj galėjo pasireikšti labai aktyvia ir energinga rezistencija, kuomet Lietuvą okupavė sovietai pareikalaavo, kad jiems būtų perduotas Lietuvos pasiuntinybės turas Stockholme ir Švedijos banke deponuoti stambūs Lietuvos aukso rezervai. Žilinskas visu griežtumu tam pasipriešino ir nesutiko, kad tai padarytų pati Lietuvos pasiuntinybė. Jeigu kitaip jau buvo negalima, tai tegu tat atlieka patys švedai savo atsakomybe, bet be Lietuvos vyriausybės sutikimo. Deja, švedams anuomet sutikus su sovietų reikalavimais, taip ir buvo padaryta.

Nuo to laiko V. Žilinskas jau savo iniciatyvą plėtė santykius ir naudingas pažintis su Švedijos politikais bei spauda ir labiau konspiracinėmis priemonėmis uoliai talkino, kaip "pereinamasis punktas" Lietuvos priešnacinę rezistencijai megsti ryšius su demokratiniais Vakarais (ypač Anglijos ir Amerikos linkui). Tos veiklos gyvų liudininkų tebėra ligi šiolei; tai buvo žinoma ir juntama, ypač LAF steigimosi mėnesiais Berlyne ir visą laiką vėliau.

Ne mažiau uoliai, tik jau platesniu mastu jis talkino ir mūsų pokario priešsovietinės rezistencijos dalyviams, ryšininkams ir įvairiems po grindžio veikėjams, kai Lietuvoje užsiliepsnojo kova prieš sovietinę okupaciją ir užsienyje pastangos bent propagandškai išlaikyti gyvą Lietuvos išsilaisvinimo bylą. Stockholmas, iš kur Vladas Žilinskas su keliais pasiaukokusiais bičiuliais tam darbui vadovavo, kurį laiką buvo bene pats judriausias šios konspiracinės veiklos centras, ne kartą jau pikčiausiai puolamas sovietų žvalgybos ir jų propagandos. Iš to laikotarpio yra išlikę nemaža svarbios dokumentacijos istorikų dėmesiui, kurios dalį aš regėjau, viešėdamas pas Vladą Floridoje, jo tvarkingai sudėtuose aplankuose, ir su kuria taip pat neseniai turėjo progos susipažinti jį aplankęs vienas mano kolega žurnalistas iš Chicago.

Kai anos nelemties metais Lietuvos pasiuntinybės vadovas Stockholme liovėsi eiti savo pareigas, Lietuvos Diplomatinijos Šefas Stasys Lozoraitis 1949 metais Vla-

(Nukelta į 12 psl.)

*Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga
sveikiname visus gydytojus ir jų šeimas
bei artimuosius.*

*Lai Šv. Kalėdos atneša mums
draugiškos nuotaikos, o Naujieji Metai
jėgų ir ištvermės.*

*Ohio Lietuvių Gydytojų
Draugijos valdyba*

*Kalėdų Šventės tesušildo širdis ir
tepadedą su pasitikėjimu įžengti į
Naujuosius Metus.*

*Nuoširdžiai sveikiname visus
gimines, draugus ir artimuosius.*

Aldona ir Vytautas Mauručiai

775 E. 185th Street
Cleveland, OH 44119
(216) 531-7933-34

Hard and Soft
Contact Lenses

Gerų Šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų
J.F. OPTICAL CENTER

JOHN FUDURIC

6428 ST Clair Avenue
Cleveland, OH. 44103
(216) 361-7933-34

KORPI NEO-LITHUANIA SEPTYNIASDEŠIMTMETIS

Eglė Juodvalkė

Kalba, pasakyta Korpi Neo-Lithuania šventėje,
minint 70 metų veiklos sukaktį. Minėjimas įvyko
1992 lapkričio 7 d. LT Namuose Chicagoje

Po studijų Paryžiaus ir Heidelbergo universitetuose Valentinas Gustainis sugrįžo į Lietuvą, kuri virte virė. Lietuvos universitete steigėsi įvairios organizacijos, studentai būrėsi į grupes. Ypač aktyviai reiškėsi dvi srovės – kraštutinių kairiųjų ir kraštutinių dešiniųjų. Broniui Banaičiui pirmam kilo mintis ieškoti vidurio kelio, steigti organizaciją, kuri suburtų studentus, vengiančius kraštutinių sprendimų. Jis ta mintimi užkrėtė Valentiną Gustainį, o šis ją paskleidė tarp Kauno studentų. Taip ir gimė Lietuvių studentų tautininkų korporacija Neo-Lithuania, Gustainio žodžiais tik išviršinė savo forma ėmusi pavyzdį iš latvių, estų ar vokiečių studentų korporacijų, bet savo turiniu savaiminga ir lietuviška.

Universiteto senatas korporacijos įstatus patvirtino 1922 m. lapkričio 9 dieną, o lapkričio 11-tąją organizacinę 13-kos studentų grupę nutarė kitą dieną viešame susirinkime didžiojoje universiteto salėje, Valentino Gustainio parengta deklaracija, supažindinti studentus su Korporacijos Neo-Lithuania programa. Pagrindiniu tikslu buvo pasirinktas tautinės kultūros kėlimas, grindžiamas krikščioniškos doros dėsniais. Suisidomėjimas buvo didelis ir korporacija pradėjo augti. O kokia buvo bendra to meto padėtis, kokios nuotaikos vyravo tarp studentų ir kitų? To paties Gustainio žodžiais, "didelio sisirūpinimo kildavo širdyse tų vyresniųjų ir jaunesniųjų, kurie niekaip negalėjo suprasti, kodėl lietuviai turi peštis už briedį, jei tas briedis dar visai nėra sugautas. Kodėl tik pradėtoje kurti laisvoje valstybėje vieni kitus užsimerkę stumdo, nors išorinis priešas ties visų galvomis yra pakabinęs labai sunkų Damoklo kardą?"

Ar tai neprimena mums dabartinės Lietuvos su savo politinėmis rietenomis, vienas kito niekinimu? Bet Valentinas Gustainis ir jo kolegos gyveno kitokioje Lietuvoje, nes tautinis atgimimas įkvėpė kone visą tautą, kuri, nepaisydama visų medžiaginių to meto sunkumų, kibo į darbą kurti Lietuvą. Tauta mylėjo Lietuvą be išskaičiavimų. Po 70-ties metų apsvaigo-

me mintimi, kad kartoja istoriją. Lietuva atgauna nepriklausomybę. Jai vėl prieš akis tiesiasi sunkus kūrimosi kelias. Į jį žengia meile Lietuvai deganti tauta. Korporacijos Neo-Lithuania padaliniai Amerikoje džiugiai sutiko jos atkūrimą Lietuvoje.

Bet, deja. Padėtis nėra ta pati. Nepriklausomybė nėra ta pati. Žmonės ne tie patys. Tas tikėjimas Lietuva, kuris uždegė tautą po Nepriklausomybės Akto paskelbimo 1918 metais, tas entuziazmas ir nepaisymas buitinių sunkumų, tas ištikinimas, kad, dirbdami kartu, pakelsime visą šalį, kad reikia tik atsiraitoti ran koves ir kibti į darbą, to šiandien nėra, arba, tiksliau tariant, toks jausmas būdingas tik pavieniams asmenims. Tą matome mes visi. Kodėl taip yra?

Atsakymas yra, tik jis mums nemalonus. Taip yra, kadangi Sovietų Sąjunga savo darbą gerai atliko. Todėl, kad per 50 metų Lietuvai primestas komunizmas įleido gilius šaknis Lietuvoje. Todėl, kad aplinkybės yra kitos.

Kaimyninę Lenkiją, kuri dabar iškeliamą pavyzdžiu visai Rytų ir Vidurio Europai, dalinai išgelbėjo tai, kad ji nebuvo Sovietų Sąjungos dalis, dalinai tai, kad lenkai visa širdimi nenkenčia rusų ir jų atnešto komunizmo, dalinai tai, kad lenkai išsaugojo sveiką kapitalizmo sampratą. Pas juos jau įvyko lūžis. Nors ir Lenkijoje ne pyragai, bet baisiausias vargas jau praeitais, krašto ekonomika kyla. Tauta murma, bet kantriai veržiasi diržus ir kopina lauk iš tos komunizmo klampynės.

Lietuviai laiko, kad jie jau gana vargo. Ir su tuo nėra ko ginžytis. Jų teisa. Bet kas iš to. Vargti vistiek reikės. Gyvenimas Sovietų Sąjungoje jų neužgrūdino, o iš daugelio atėmė pasitikėjimą savimi ir savo tauta, ryžtą kovoti. Komunizmo palikimas: iniciatyvos ir atsakomybės jausmo atėmimas iš žmogaus. Taip, lietuviai dabar yra kitoki. Tai parodė ir paskutiniai rinkimai, nes Valentino Gustainio Lietuvoje taip nebūtų galėję įvykti. Taip, ten varžėsi kairiosios ir dešinėsios jėgos, bet visi žinome, kad nei komunistai, nei socialistai nelaimėjo.

Neo Lithuanijos 70 m. sukaktyje sveikina Tautinės Sąjungos pirmininkas dr. L. Kriaučeliūnas ir Tautinės Sąjungos Chicago skyriaus pirmininkė Matilda Marcinkienė.

V.A. Račkausko nuotr.

Daugelio mūsų jausmus išsako kalbininkas Antanas Klimas, kurio laišką mano tėvas gavo šį rytą. (cituoju) "O vienas iš pagrindinių žinių pranešėjų 1992.10.27 dienos vakare šviesiai tiesiai pasakė: "...Lietuvos rinkimus laimėjo komunistai..." Argi gali būti kas nors baisesnio? Tik prisiminkime: nežiūrint Lietuvos ekonominių sunkumų, nežiūrint to, kad sakoma, tarp Lietuvos komunistų esą ir gerų lietuvių, visvien ir SSKP ir LKP ir LDDP ir draugas Brazauskas ir Co. "kvepia bei atsiduoda" okupacija, KGB, kankinimais, kalėjimais, išvežimais, Sibiru, žmogaus paniekimu, vergija, nekaltomis senelių ir vaikų ašaromis... Ar neužteko Lietuvai 50 metų okupacijos, teroro, kančių? Vienas mano kolega, amerikietis kalbininkas, jau pavadino Lietuvą

kylanti laisvės žvaigždė, kuri dabar staiga krito į beviltišką raudoną bedugnę... Ką mes dabar pasakysime savo vaikams ir anūkams? Ką mes sakysime Vakarų vyriausybėms, kurios Lietuvą palaikė ir stiprino? A.a. kankinys poetas Antanas Miškinis Sibiro lageriuose taip giedojo:

"Tave dabar tenai nupustė pūgos,

Speigai nunuogė ant plikos kalvos.

Tačiau tvirta nenulenkei pabūgus

Sukruvintos, bet išdžios galvos".

(Vakarė žvaigždė)

Deja, 1992.10.25 Lietuva nulenkė savo galvą ir Maskvai, ir LKP ir LDDP ir Brazauskui ir Co. Nuo dabar ir aš pats", rašo Klimas, "niekur ir niekam nesakysiu, kad esąs lietuvis, nes tai nepakeliama gėda... (Liūdna. Graudu. Baisu, Beviltiška. Juoda. Tamsu.) Ir jokie ateities vykliai šios baisios tragedijos negalės ištrinti iš lietuvių tautos istorijos. Deja". (citatos pabaiga)

Neo Lithuanijos Korpi 70 m. sukaktyje kalba vyr. valdybos pirmininkė V. Jonušienė.

V.A. Račkausko nuotr.

LITUANIA ROSSA: "RAUDONOJI LIETUVA" ... Kai jis man tai į akis pasakė, tęsia profesorius Klimas, "aš norėjau į žemę prasmegti... Nuo 1987 metų ligi 1992.10.25 Lietuva viso pasaulio akyse buvo

Labai minorine gaida nu skamba profesoriaus Klimo žodžiai. Ir mūsų ne vienas momento įkarščio pagautas ar pagauta vos susilaikom nenurašę savo tautos. Bet to nereikia daryti. Ypač (Nukelta į 5 psl.)

Neo Lithuania Korp 70 metų sukakties minėjime korporantės Gražinos Žukauskienės suorganizuotas stalas.

V.A. Račkausko nuotr.

KŪRYBA IR MOKSLAS

RELIGINIAI APDŪMOJIMAI POETO PRANO LEMBERTO 25-RIŲ METŲ MIRTIES PROGA

Prel. Jonas A. Kučingis

Pranas Lembergas savo mirties išvakarėse taip rašė:

*"Siunčiamas atėjau.
Šaukiamas išeinu.
Aš buvau...
kosmoso dulkė,
meilės auka
žemės planeton
Dievo siūsta".*

Žinomas austrų rašytojas Artūras Schmitzleris vie name savo veikale yra pasakęs, kad turint valandėlę laisvesnio laiko, nieko nėra naudingesnio, kaip pagalvoti, pamedituoti apie mirtį. Tačiau nedaug kas nori paklausti šio patarimo, o ypačiai mūsų laikais, kai troškimas gyventi, pailginti savo gyvenimą, yra įgavęs net liguistumo pažymį. Tačiau ar mes norime ar nenorime, gyvenimas ir mirtis eina savo keliu – mes žaidžiame su gyvenimu, o mirtis žaidžia su mumis.

Antikinį, prieškrikščioniškąjį pasaulį, mirties faktas žmogų labai slėgė ir baugino. Kristaus prisikėlimas iš numirusių pasauliui atsivėrė nauji, viltingi horizontai. Mirtis jau nebebuvo toji pabaisa, kuri žmogų sudrasko ir niekais paverčia. Jau ir iš jo, to sauso skeleto, buvo galima ši – tą "išsunkti". Tiesa, 13-me šimtmečiuose Tomo Kalančio sukurtoje giesmėje "Dies irae" (Diena rūščia) pasigirsta šiurpūs tonai, bet šalia jos šv. Pranciškaus savo Saulės giesmėje į mirtį jau kreipiasi kaip į sesę. Būdinga, kad šioje giesmėje šventasis pirmiausia kreipiasi į saulę kaip Viešpaties atvaizdą, o paskui tik į mirtį:

"Tegarbina Tave, o Viešpatie, sesuo mirtis mūsų kūniškoji, nuo kurios nė vienas gyvas žmogus negali pabėgti. Vargas tiems, kurie numirs nusidėjimuos mirtinguos".

Šv. Pranciškaus mirties samprotą paveikė ir didijį poetą Goethę kuris savo Fauste mirtį taip pat vadina seserimi:

"Jau debesys kaupias, jau žvaigždės pradingo, iš tolo, iš tolo, iš tolo slaptingo ateina ji, sese, ateina – mirtis".

Ir pagaliau Goethė savo Faustą baigia masijanine giesme: chorus mysticus, kur sakoma, kad praeinamieji dalykai tėra amžinybės simboliai, kad mirtis

esą tik vartai į amžinybę.

Anais vienalytiško krikščioniško tikėjimo laikais, kai dar tebeaidėjo šv. Pranciškaus Saulės himnas, didysis italų poetas Dantė savo Dieviškoje komedijoje parodė savo tyrą, nesudrumstą tikėjimą į mirtį. Mirties fakto akivaizdoje Dantė pasakė:

"Teesie Tavo valia" ir maldą į Mariją taip poetiniu žodžiu išreiškė:

"Tik tu viena esi vilties teikus"

Tik džiaugsmo Tavyje vienoje turėjau,

Padėk, geroji amžiais, man ateiki.

Pagelbėk! Ribą jau esu priėjęs,

Pro jį turėsiu veikiai aš praeiti,

O neapleisk manęs, brangi Guodėja"

Didžiojo dramaturgo Šekspyro laikais, besibaižiant viduramžiams ir pareinant į naujus laikus, literatūroje ir mene norėta parodyti mirties šiurpumą bei žiaurumą. Tačiau John Donne, turėdamas omenyje Kristaus prisikėlimo faktą, apie mirtį štai kaip byloja:

"Keltis puikybėn, mirtie, nors

kaikas laiko galinga tave, neturi,

Nenužudysi manęs, nors tu ir žiauri,

Kelsiuos patekęs į tavo rankas,

Kai amžinybei užmigęs pabusiu,

mirsi, mirtie, ir tavęs nebebus".

Po II-jo Vatikano susirinkimo, pertvarkant mirusiųjų liturgiją, pradėta daugiau pabrėžti prisikėlimą, negu liūdesį. Iš laidotuvių apeigų beveik išnyko juoda, liūdesio spalva, užleisdama vietą mėlynai ir baltai spalvai. Patariama, atvežus mirusį į bažnyčia, karstą apdengti baltu rūbu, o šalia karsto pastatyti velykinę Kristaus prisikėlimo žvakę. Seniau gedulingose mišiose visiem aidėjo sunkūs ir liūdni akordai, o dabar pasigirsta net velykinės nuotaikos Aleliuja.

Pop. Jonas 23-sis buvo realistas. Jisai parodė kaip krikščionis turi gyventi ir mirti. Savo paskutinės ligos metu pasakė: "Mano багаžai yra supakuoti, ir aš esu pasirengęs kiekvienu momentu išvykti".

Tačiau tūlas pasakys: "Aš nenoriu galvoti apie

mirtį: "Tai natūralus dalykas! Tai reiškia, kad toks žmogus yra normalus. Mat kūrėjo pimykščiam plane mirčiai vietos nebuvo. Ji yra nuodėmės padarinys. Savęs išlikimo jausmas yra pats stipriausias žmogaus natūros instinktas. To neigčia ir mūsų tikėjimas. Mirtyje Bažnyčia nori matyti viltį, naujo amžino gyvenimo aušrą. Mes gimstame meilėje, gyvename tikėjimu ir mirštame viltyje.

Atsiprašau, nesupraskite manęs klaidingai. Bažnyčia nesmerkia ir ašarų. Juk kiekvienas brangių ir mylinčių žmonių išsiskyrimas, įvykęs dėl artimo žmogaus mirties, mus verčia liūdėti. Juk ir Kristus, sužinojęs, kad mirė jo draugas Lozarius, verkė. Šv. Povilas pataria taip liūdėti, kad liūdesys nesudarytų išpūdį, lyg mes neturėtumėm vilties į amžiną gyvenimą.

Šio mano rašinio pradžioje cituotas Prano Lembergo eilėraštis yra neabejotina jo gyvenimo ir mirties samprata. Jam mirtis fizine prasme buvo ne kas kita, kaip pašaukimo nutraukimas. Pranas tai žinojo ir pagal tai rikiavo savo gyvenimą. Jo kelionės багаžai, kai ano Jono 23-jo, buvo visada supakuoti.

Ant skautų organizacijos įkūrėjo Robert Baden Powell kapo Kenijoje, Afrikoje, yra toks įrašas: "Vardas, pavardė, gimimo bei mirimo data, ir apačioje didelis apskritimas su tašku centre. Tai skautiškas ženklas, reiškias: "Sugrįžau į namus".

Taigi, jau 25-ri metai kai Pranas Lembergas "sugrįžo į namus", į amžinuosius Viešpaties namus. Iš ten niekas nebegrįžta! Mat gera Viešpaties namuose. O be to, kam grįžti? Juk ir mes į juos keliaujame.

Baigsis tikėjimas, nebebus vilties, liks tik meilė; meilė amžina ir nepažįstanti mirties.

Pranas Lembergas mirė 1967 m. lapkričio 29 d. o 1966 metais lyg nujausdamas savo artimą mirtį parašė šitokį eilėraštį, skirtą savo mylimai žmonai Monikai Lembergtienei:

*"Kai aš išeisiu ton kelionėn,
kurion išėję nebegrįžta.
Tikėk, miela ir brangi
Mona,
kad meilė mūsų nenu-
miršta.
Ir ten... Ir ten tave mylė-
siu-
Vienintelę, brangiausią.
Ir tolimosiose erdvėse
Uždegsiu žvaigždę tau
šviesiausią"*

KORP! NEO-LITHUANIA SEPTYNIASDEŠIMTMETIS

(Atkelta iš 4 psl.)

neolituanams dera prisiminti, kad iš mažos gilės išauga stiprus medis. Iš saujelės studentų išaugo Korporacija Neo-Lithuania. Iš kelių kitamanių ir žmogaus teisių gynėjų išaugo Sąjūdis grąžinęs Lietuvai nepriklausomybę. Iš tos tautos dalies, kuri pasisakė už kitas partijas ir visuomeninius judėjimus, išaugo mums vėl pažįstami lietuviai. Tik reikia juos stiprinti ir remti, reikia nesiliaujant diegti Vakarų vertybes, stiprinti ryšius su Vakarais, remti visus žingsnius Vakarų link ir kuo toliau nuo Ryčių liūno. Dabar vėl laikas ir korporacijai diegti išpuoselėtas tautinės minties tradicijas. Komunistai ir iš jų išsirutuliavusi Lietuvos Demokratinė darbo partija laimėjo rinkimus, pasinaudoję sunkia Lietuvos ekonomikos padėtimi ir kantrybės pritrūkusių bei prošvaisčių nematančių žmonių pesimizmu. Bet tai dar nėra patikintis lietuvių tautos pasisakymas. Nereikia pamiršti, kad ir demokratiškumu nepasižymėjęs Antano Smetonos valdymo laikotarpis, lietuvių išaugino pasitikėjimą savimi, savo tauta, savo valstybe. Lietuva tada nesunyko, nesunyks ji ir dabar, kai tikrai

atrodo pritrūko idealizmo ir demokratijos principų.

Dar kartą noriu pabrėžti, kad reikia remti visas tikrai demokratinę, ne tų kurios persikrikštijo demokratinėmis, būtinai reikia Lietuvoje kurti laisvą, nepriklausomą ir demokratinę valstybę. Tik vieną turime labai žiūrėti, kad Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei remti sukaupti išeivijos pinigai, nepatektų į buvusių komunistų ar jų ipėdinių rankas.

Lietuva nežlugo. Ji vėl iškils. Ir tuo labiau jai reikės Korp! Neo-Lithuania narių, kurie čia išeivijoje ir ten Lietuvoje gyventų ir dirbtų Pro Patria. Tik visiems mums, Dieve, padėk!

KONTEINERIAI

I LIETUVĄ siunčiami KAS SAVAITE per TRANSPAK firmą.

59 CENTAI UŽ SVARĄ virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai – žemiau šimto svarų. Minimumas \$20. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų giminei Lietuvoje.

TRANSPAK,

2638 W. 69th St.,

Chicago, IL 60629,

Tel. 312-436-7772.

CLEVELANDO

gyventojai vežkite – PAK MAIL, 28262 Chardon Rd. Willoughby Hills, Ohio 44092

Korp! Neo Lithuania 70 metų sukakties minėjime korporantai šoka tautinius šokius.

V.A. Račkausko nuotr.

O, ŠIRDIE...

Antanas Dundzila

Dirvos konkurse premijuotoji novelė

Šiais laikais širdis yra kandidatė populiariai ligai, o visais laikais – kandidatė meilės istorijai.

Sirgti širdies liga, tai beveik romantiškai skambantis posakis. Tačiau visa romantika dingsta, kai išbalusį, suglebusį, gyvybės ženklų nerodantį ligonį sanitarai skubiai veža į greitosios pagalbos skyrių. Tada visai neromantiškas, iš lotynų kalbos kilęs terminas sustingsta lūpose: širdies infarktas!

Ak, ta lotynų kalba! Ar angliškai ar lietuviškai mokančiam, ji primena vaistų kvapą arba bažnytinių apeigų smilkalus. Ir vaistai ir smilkalai anksčiau ar vėliau tampa širdies infarkto palydovais.

– Aš fatališkai įsimylėjusi! – aną dieną išgirdau televizijos programoje. Tuo kartu mane nudiege prieveiksmis "fatališkai". Tas žodis rišasi su meile, su širdimi, su infarktu, su vaistais ir smilkalais. "Fatalis, fatum", juk tai irgi lotynų kalbos žodžiai! Nežiūrint to, kad fatališkumo reikšmė grasinanti, žodžio skambesys yra romantiškas, pilnas gyvybės ir besiblaškančios aistros. Tai žodis tinkamas dainai.

Dar paaugliu esant, širdies anatomiją nuo bebundančios romantikos man atskyrė mokytojas ketvirtoje pokarinės gimnazijos klasėje, higienos pamokoje. Iš higienos tą trimestrą gavau penketuką, tuo įsitikindamas ir kitus įtikindamas, kad iš Balfo gautų kelnų veltui suoluose netryniau. Net dabar šį tą iš tų pamokų prisimenu.

Jaunas, žvalus medicinos gydytojas tada klasei aiškino ir braižė kreida lentoje:

– Menininkai ir poetai širdį vaizduoja šitaip, – jis nupiešė kortų kaladėje daug kartų matytą čirvų simbolį. – Iš tikrųjų širdis yra kumščio formos, – tęsė. – Iš širdies išeina didžioji aorta. Įsidėmėkite: aorta.

Anais laikais, tos pamokos metu visiškai nenujaučiau, kad su širdies anatomija ir poezija likimas ma-

ne dar suves. Praslinkus daugeliui metų, jau po keliolikos bandymų ciliuoti, aš vis buvau nepatenkintas "Hofmano pasakų" barkarolės banaliu, pažodiniu vertimu. Ėmiausi tada tos dainos tekstą rimuoti savaip. Kažkaip savaime mano poezijos eilutėse atsirado širdies motyvas, puikiai tinkantis ne tik tai melodijai, bet ir mano nuotakai:

*O, širdie, dainuoki, širdie...
Išlieki jausmus, širdie!
O, naktie, tylėk, naktie...
Čia mano širdies gaida.*

*... ..
Nes per tamsą ir tolį
Išsakyk tau turiu:
Štai, širdis nemarioji
Plaka tau, bet kur tu?*

Romantiškos nuotaikos pagautas, kartais užsistatydavau "Hofmano pasakų" ištraukas ir, kartu su melodija, šiuos žodžius sau deklamuočiau. Jie mane kažkaip ilgesingai nuteikdavo. O jei, kad ir ciniškai nusiteikęs ar kokių gėrimu kiek apsisvaiginęs, sustodavau prie tos nemarios širdies, tie žodžiai mane guosdavo ir ramindavo. Man tai būdavo lyg savotiška terapija.

Prisimenu, jau vėlesniais laikais, Amerikoje švenčiamos švento Valentino dienos proga, nutariau simpatizuojamą merginą nustebinti nekasdienine dovana – širdies nuotrauka! Už penkių dolerių apylinkės klinikoje gavęs seną, nežinomo asmens krūtinės nuotrauką, užklajavau įrašą "čia mano širdis, ji priklauso tau", ir dideliame voke jai išsiunčiau. Mano simpatija dovana parodė draugams, kurios, atrodo, daugiau už mane nusimanė medicinoje. Jos tuoj pat išaiškino, kad rentgene su plaučiais, širdimi ir šonkauliais taip pat buvo galima atskirti ir krūtų šešėlius. Atseit, tai buvo moters krūtinės nuotrauka... Mano simpatija, rimtai suabejojusi manuoju nuoširdumu, mane išvadino melagiu. Ak, tiek to.

Mano paties širdies infarktas buvo prologu į asmeninę dramą. Siek tiek atsigavus, išgyventas infark-

tas mane padarė pokalbių centru keliuose baliukuose. Dėmesio, kurio nesusilaukiau savo poezijai, sulaukiau dabar. Tačiau ilgai draugai kalbomis apie mano širdį prisistatino ir tą epizodą gana greitai pamiršo.

Lyg kokių laiptų pakopomis likimas mane vedė į miglotą ateitį. Vedė palyginus lėtokai, gal dar ir dėl to, kad po infarkto pats sku bėti nelabai bepajėgiau. Vedė lėtokai, nes, kaip man atrodė, tas mano likimas turėjo begales laiko.

Viena tų pakopų buvo širdies arterijų katerizacija, aiškiai parodžiusi, kad man reikia operacijos. Nežiūrint savaime suprantamo nerimo, pati katerizacijos procedūra man praėjo įdomiai. Jos metu pirmą kartą mačiau savo paties plakančią širdį. Medicinos praktika paprastai tokios privilegijos pacientui nesuteikia.

O čia, specialioje katerizacijos operacinėje, aš gulėjau ant menčių pilna to žodžio prasme. Mano kairėje, palubėje kabojo du ekranai. Virš krūtinės, lengvai suunksdamas, slankiojo rentgeno aparato optinis mechanizmas. Dešinėje pusėje stovėjo pasiruošęs kardiologas su keliais medikais. Pradūręs prie kirkšnio paviršiuje esančią kairiosios kojos arteriją, jis įgudusiai tai pirmyn tai atgal stumdė ir sukino prie mano širdies jau priartėjusį plastikinio vamzdelio galą. Laiks nuo laiko reikšmingiau atrodančius arterijų reizginius jis užregistruodavo filme.

Kardiologo nurodymai buvo trumpi, beveik trapūs, taikomi man:

– Truputį pasislinkite į kairę, prašau... Dabar truputį pasiverskite ant šono. O, taip, labai gerai! – išgirdau, kai vėl trakstelėjo foto aparatas.

Katerizacijos metu visiškai apie tai nepagalvojau, tačiau dabar suprantu, kad virš plakančios širdies aš taip pat mačiau ir savo aortos šešėlį. O jums dabar pasakysiu, kad mano širdis neatrodė nei kaip kumštis

nei kaip čirvų tūzas. Ji atrodė kaip tamsoko debesio dėmė, ant kurios, įleistais dažais paryškintos, ritmingai pulsavo arterijos.

Už poros valandų, kai su pradurtą kirkšnį slegiančiu smėlio maišeliu labai ramiai gulėjau, šalia lovos išdygo kardiologas:

– Daviniai aiškiai rodo, kad jums reikia širdies operacijos. Yra smarkiai užsikimšę širdies raumenį maitinančios arterijos, reikės įtaisyti trejetą apeinamųjų takų. Laukti, atidėlioti nėra ko. Nuo laukimo geriau nebus. Operacijai jums jau rezervavome vietą sekančią savaitę, trečiadienį. – Ir lyg niekur nieko, jis pasiilenkė, atklojo sterilizuotais tvarsčiais apklijuota mano kirkšnį, žvilgtelėjo ir vėl užmetė ant manęs paklodę.

– Palaukit, palaukit! – Dar pilnai nesuvokdamas išgirsto sprendimo svorio, rinkau žodžius. – Aš norėsiu antrosios nuomonės, reikia pasitarti ir pagalvoti... Čia juk didelė operacija!

– Savaime suprantama, antroji nuomonė yra jūsų privilegija. Kai kurios draudimo firmos šios operacijoms net būtinai reikalauja antrosios nuomonės. Tačiau su sprendimu skatinu nedelsti. Pirmą, kaip jūsų gydytojas, patariu jums operuotis. Antra, jei nuspręsite nesioperuoti, užsakytą operaciją ligoninėje reikia atšaukti. Operuotis laukia eilės ir kiti.

Jis dar suminėjo, kad tokių operacijų padaroma po kelis šimtus tūkstančių per metus, jų pasisekimas yra nepaprastai didelis.

– Tai šių laikų, ypač Amerikos vyrų liga.

– Taigi, girdėjau, – įsiterpiau. – Jei šiais laikais sulaukei virš 50 metų ir dar neturėjai širdies operacijos, tai tavo laiko beveik keistuoliu, – bandžiau juokauti.

– Taip tai jau nelaiko, nesakykite! Niekas, bent iš gyvųjų, jums tos operacijos nepavydės, tačiau keistuoliu tikrai nelaikys, net jei nutarsite nesioperuoti.

Kai kardiologas išėjo, jo žodžiai visu savo svoriu pradėjo mane slėgti. Aš tada dar aiškiai nežinojau, kad "Atviros širdies operacijose" chirurgai neprapjauna širdies, bet tik sutvarko širdies raumens pačiame paviršiuje išsišakojusias arterijas. Iš tikrųjų šias operacijas būtų tiksliau vadinti širdies arterijų operacijomis.

"Tai jau dabar kentėsi, kentėsi", – galvojau sau. Čia bus didelė, skausminga operacija. Ką gi, reikės jai ryžtis... Šitaip gyventi ir laukti kito širdies priepuolio juk negalima...

Arterijų sklerozės iššauktų širdies priepuolių Amerikoje būna apie pusantro milijono per metus. Momentaliai, valandų ar dienų bėgyje apie trečdalis nelaimingųjų nuo jų miršta. Tai reiškia, kad beveik kas minutę kam nors fatališkai supasuoja širdis.

– Esame laimingi, kad medicina išvystė tokią efektingą ir sėkmingai atliekamą operaciją dorotis su šia mirtina liga.

(Bus daugiau)

Šventų Kalėdų ir Naujųjų Metų
proga
savo buvusius, esamus ir būsimus
klientus sveikina bei linki visų
sumanymų išsipildymo

ALGIS ŠIRVAITIS
EGIDIJUS MARCINKEVIČIUS

"Artėjančių Šv. Kalėdų proga,
širdingai sveikinu savo artimuosius,
mielus draugus bei visus pažįstamus".

Birutė Vilkutaitytė – Gedvilienė

JUGOSLAVIJA IR MĖLYNOJI ADRIJA

Henrikas Stasas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Viena šių mečečių statyta 1557 metais. Jos ornamentuotas fasadas su balkonų yra viena iš originaliausių mečečių muzulmonų pasaulyje. Vidury mečetės esantis altorius nukreiptas į Meccą ir jį dengia aštuonkampė kopula. Vidaus sienos dekoruotos augaline ornamentika su įrašais iš korano. Kilimai pilgrimų atvežti iš Meccos. Lauke prieš mečetę stilingas fontanas apsiplovimui prieš einant į vidų.

Žinoma, kiekviena mečetė turi ir savo minaretus, kurie vienas už kitą įdomesni. Už mečečių pasigėrėtinai gražūs kvapnių augalų sodai su citrinų, figų ir abrikosų medžiais. Turkai čia daugiausia verčiasi prekyba ir turistams siūlo turkiškų kilimų, aprangos ir įvairių šių suvenyrų. Naujasis Mostar kvartalas grynai vakarietiškas su moderniais viešbučiais, restoranais ir parduotuvėmis bei daugiaaukščiais butnamiais.

Kitu keliu iš Mostar vėl grįšome prie Adrijos ir Jadranska magistrale vykdome toliau link Dubrovniko. Ši pajūrio dalis skaitoma pietine Adrijos dalimi ir ji tęsiasi nuo Naretvės žiočių iki Albanijos sienos.

Pietinė Adrijos dalis yra panaši į centrinę Dalmaciją jos sritį, bet kartu ir šiek tiek skirtinga. Čia, važiuojant link Dubrovniko, visu pakraščiu ir net salose yra nepaprastai daug mažų vietovių, kuriose labai daug graikų ir romėnų kultūros paliktų ir gerai išaugotų paminklų. Tačiau žymiausių ir įdomiausių šių kultūrų centru tenka laikyti Dubrovniką.

Dubrovnik romėnų buvo vadinamas Ragūzo. Tai miestas apie kurį svajojo kiekvienas dailininkas. Neveltui jis vadinamas Adrijos perlu. O kadangi iki šiol išlikęs toks originalus, tai jugoslava jį laiko savo tautiniu paminklu. Miesto foną dengia žali ažuolynai, o priekyje mėlyna jūra. Tarp šių ryškių spalvų visa savo didybe išskyla Dubrovnikas su savo baltų plytų pastatais ir raudonais čerpių stogais. Visą miesto aplinką sudaro lyg specialiai sugrupuotų dekoracijų scenovaizdį, kuriam nors Fellini filmui.

Sakoma, kad Dubrovnikas buvo įkurtas pirmaisiais amžiais po Kr., tačiau tikrų žinių nėra. Jo aukso

amžius tęsėsi nuo 15 iki 18 šimtmečio, kada čia gyveno ir kūrė daugelis garsių dailininkų, poetų ir filosofų.

Ilgai jis priklausė Bizantijos imperijai, vėliau Venecijai. Miestui net gresė pavojus iš turkų, kada jie buvo sumušę serbus ir jų vadą G. Brankovic 1389 metais pabėgo iš Serbijos ieškodamas prieglobsčio Dubrovnike. Turkų sultonas Murad II tada pareikalavo jį išduoti, tačiau miesto senatas atsisakė ir pareiškė: "Mes Ragūzos vyrai, laikomės šventai tikėjimo ir savo įstatymų, todėl jo neišduosime. Mes ir jums suteiksime prieglaudą, jei kada nors bus reikalinga."

Kita legenda pasakoja, kad ir Ričardas Liūtaširdis 1192 metais grįždamas iš trečiojo kryžiaus karo rado prieglobstį Dubrovnike. Mat baisi audra tada jį užklupo jūroje ir Dubrovnike jis kaip tik rado išsigalbėjimą nuo prazūties. Tada, padėkos ženklui, jis Dubrovnike pastatė pirmąją katedrą.

Balkanų istorijoje Dubrovnikas daug lemtingų momentų išgyveno, nes buvo tarpininku tarp Romos ir Bizantijos bei rytų ir vakarų. Čia susiliejo lotynų ir slavų kultūros su mažom graikų bei arabų priemonėmis.

Dubrovniką supa storos 19 pėdų sienos, kurių aukštis siekia 82 pėdas. Ant sienų galima užlipti ten vaikščioti gėrintis nepaprastai įdomia aplinka. Vienodais intervalais sienose išskyla bokštai ir fortifikacijos. Sienos supa seną miestą su architektūriniais pastatais virš 700 metų senumo. Visos mieste esančios bažnyčios pasižymi savo ryškiais stiliais. Štai šv. Nikalojaus bažnyčia romaniško stiliaus su geometriškais ornamentais, Jezuitų šv. Ignacijaus bažnyčia grynas barokas, toliau šv. Blažiejaus bažnyčia su auksine šventojo statula, nes šv. Blažiejus yra ir Dubrovniko patronas – globėjas.

Visi šio miesto pastatai pasižymi ryškiais epochų stiliais, kurie nors ir skirtingi, tačiau gražiai suderinti: romantiškas su gotika, renesansas su baroku. Sakyčiau, kad juos gražiai jungia ir kontrastus švelnina net pati Dalmacijos saulės šviesa, kuri suteikia visai aplinkai harmonišką šių

Dubrovniko marmuru grįsta gatvė ir Rolando bokštas.

H. Staso nuotr.

stilių sintezę.

Mieste dar ir dabar gyva viduramžių dvasia, kurią turistai jaučia vos įkėlus koją. Miesto ribose, t.y. sienų apsuptam rajone draudžiama važiuoti automobiliams ir juos reikia palikti už miesto sienų. Taip pat neono šviesos ir kiti reklaminiai įrenginiai čia neleidžiami. Per miestą eina viena pagrindinė gatvė, kuri vadinama Stradun arba Placa. Iš jos šakojasi į kalną labai siauros gatvelės.

Pro vartus įžengus sutinka gražus viduramžių fontanas, kuris čia buvo pastatytas garsaus architekto Onofrio della Cava. Minėtas architektas 15 šimtmečiu buvo į miestą atvedęs iš kalnų vandentiekį, kurį kaip tik įjungė į šių puikų renesanso stiliaus fontaną. Fontanas, kaip ir daugelis kitų stilingų Dubrovniko pastatų, 1667 metais įvykusio žemės drabėjimo buvo apgriautas, tačiau ir dabar dar veikia.

Toliau, einant pagrindine gatve, kuri išgrįsta šviesiom marmuro plytelėmis, kurios čia besilankančių

milijonų žmonių per ilgus amžius gerokai aptrintos.

Gatvėje dienos metu gana tuščia, bet vakare nuo 6 val. čia nepaprastai didelis pėsčiųjų judėjimas. Vietiniai pasakoja, kad anksčiau jaunimas čia būvęs labai santūrus: mergaitės vaikščiodavo viena gatvės puse, o berniukai kita. Dabar ir ten pasikeitęs pasaulis ir tradicijos. Daugelis jaunimo abiejų lyčių ilgais plaukais dabar vaikšto gatvėmis, kurie vakare daugiausia susispietę užteigose iš kur į gatvę sklinda tranki muzika ir dainos.

Čia, netoli Blažiejaus katedros, išskyla labai imponantiška Rolando kolona. Jos viršuje riteris ginkluotas kardu ir skydu. Tai teisingumo ir laisvės simbolis. Tokias Rolando kolonas galima užtikti ir kituose vakarų Europos miestuose, ypač Vokietijoje, kaip Bremene ir kitur. Rolando riteris kaip tik jungė Hanzos prekybos miestus nuo Dubrovniko iki Bremeno. Įdomu dar, kad šio riterio rankos ilgis nuo alkūnės iki pirštų buvo Dubrovniko il-

gio matavimo vienetas, t.y. apie 18 colių, šis vienetas dar vadinamas "Dubrovniko alkūne".

Už kolonos, kiek toliau nuo aikštės, yra kiti miesto vartai, kurie taip pat labai įdomūs architektūrinio požiūriu ir aplinka, kuri skendėja oleandų žiedų bei laurų ir palmių spalvose. Kai rėje nuo Rolando kolonos yra stilingas renesanso pastatas, kuriame anksčiau buvusi muitinė, o dabar šio pastato patalpose vyksta parodos ir koncertai.

Apskritai, Dubrovniko miestas kaip muziejus, pilnas meno istorijos ir stebuklingos gamtos. Tad nenuostabu, kad tokioje miesto atmosferoje kas vasarą vyksta garsūs muzikos, dramos ir folkloro festivaliai, kuriuos aplanko daugybė žmonių iš viso pasaulio. Čia ir šiaip kas vakarą gražioje gamtinėje aplinkoje, Gradska kavinės terasoje vyksta gerų orkestrų koncertai, kur prie kavos puodelio galima gėrėtis muzika ir fantastiškomis gamtos dekoracijomis.

Viskas kas čia šiandien Dubrovnike matoma, tai atspindys jo didžios praeities. Neveltui Bernard Shaw yra pasakęs, kad tie, kurie ieško rojaus žemėje, turėtų jį atrasti Dubrovnike.

Iš Dubrovniko vykdome toliau saulėtom Adrijos pakrantėmis vedančiu keliu. Čia prasidėjo kita pietinė Adrijos dalis – Montenegro, kurią kai kas vadina kalnų ir uolų jūra.

Tamsūs aukšti kalnai čia nusileidę tiesiog į jūrą pasiūso žaliom skėtinėm pušim ir sidabrinių lapų alyvmedžiams. Daugybė miestelių, kurie čia išmėtyti kalnų papėdėse, fiorduose ir įlankų pakrantėse, iki šiol dar puikiai išsaugojo graikų ir romėnų kultūrinius palikimus. Čia yra ir bizantinių laikų bažnyčių, vienuolynų bei tvirtovių.

(Bus daugiau)

Dubrovnikas žiūrint iš jūros.

H. Staso nuotr.

SENIAUSIOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJOS PASAULYJE SEIMAS

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, seniausios Amerikos lietuvių organizacijos nariai, lapkričio 1-3 dienomis buvo susirinkę Chicago pašonėje į 64-ąjį seimą savo organizacinių reikalų svarstyti. Ši, prieš 106 metus įsteigta lietuvių organizacija Amerikoje, yra daug nusipelnusi pracityje, kuomet ji buvo viena didžiausių ir stipriausių JAV.

Tik paskutiniaisiais dešimtmečiais Susivienijimas Lietuvių Amerikoje (trumpai – SLA) nerodė didesnės veiklos lietuvių tarpe, nes vyresnieji nariai paseno ir daug iš jų išmirė, o jaunimo ar naujų narių gana mažai įstojo. Tačiau ir šiuo metu joje dar priskaičiuojama 4,000 narių, kas ją dar įrikiuoja į vieną iš gausesnių organizacijų Amerikoje. Reikia pažymėti, jog šios organizacijos principas yra narių gyvybės bei sveikatos apdrauda ir, mokant tam tikrą mokesį, jos nariai ligos ar mirties atvejais gauna nustatytas sumas pinigų.

Seimo atidarymas buvo lapkričio 2 d. Oak Lawn Hiltono viešbutyje (išvakare ten pat įvyko narių susipažinimo pobūvis), į kurį atsilankė 40 rinktų delegatų iš šios organizacijos kuopų išsimėčiusių visoje Šiaurės Amerikoje. Seimo pradžioje kalbėjo organizacijos pirmininkas dr. Vytautas Dargis (jis pakeitė mirusį ilgametį pirmininką Povilą Dargį). Šalia kitų reikalų jis pabrėžė:

"Šiuo metu yra svarbu kalp galėtume efektingai padėti atitatančiai Lietuvai. Jau finansiniai parėmėme Lietuvos ambasadą New Yorke ir Deboros ligoninės personalą, kuris neseniai važiavo Lietuvon operuoti kardiologinių problemų turinčius Lietuvos vaikus. Yra daug pagalbos prašymų iš Lietuvos ir išvijos orga-

nizacijų, kurios irgi savo keliu stengiasi padėti Lietuvai".

Pranešimus dar padarė kiti centro valdybos (arba Pildomosios Tarybos) nariai: viceprezidentas ir organizacijos organo "Tėvynės" redaktorius Vytautas Kasniūnas, sekretorė Genovaitė Meilūnienė, išdininkas dr. Jokūbas Stukas bei izdo globėjos – J. Miller ir N. Bajoras-Romanas. Buvo perskaityti įvairių komisijų pranešimai, kurie taip pat buvo išspausdinti gražioje seimo darbų knygutėje, kurias registracijos metu gavo visi delegatai.

Ilgas ir įdomus buvo sekretorės G. Meilūnienės pranešimas, kuriame ji apsislojo ties įvairiais organizacijos veiklos aspektais, daugiausia paliesdama narių bei finansų padėtį. Ji akcentavo, kad SLA finansinė būklė yra geresnė negu kitų panašių organizacijų, tad kvietė visus į ją jungtis ir prisidėti prie dar tvirtesnės ateities.

Dėl įvairių pranešimų kilo nemaža diskusijų. Bene daugiausia laiko paskirta svarstymui ar parduoti SLA namą New Yorko miesto centre, o jeigu parduoti – tai kur kraustyti. Buvo pavesa Pildomajai Tarybai, kartu su specialiai sudaryta komisija, plačiau gilintis į šį klausimą ir per metus davinius pateikti nariams. Clevelando delegatai išdėstė savo planą, rodantį jog geriausia SLA centrą perkelti į jų miestą, nes ten esančiuose Lietuvių Namuose yra geros sąlygos raštinėms.

Buvo ir daugiau visokių diskusijų svarstymų. Buvo sudarytos įvairios pastovios komisijos, kurių dauguma buvo paliktos tos pačios, priėdant po vieną ar kelis narius. Štai, SLA kontrolės komisiją sudaro: T. Blinstrubas, O. Jokubaitienė, J. Drą-

Iš SLA seimo Chicagoje, kalba šios seniausios lietuvių organizacijos pasaulyje pirm. dr. V. Dargis. Šalia – sekretorė G. Meilūnienė ir jos steigėjas dr. J. Šliūpo sūnus Vytautas, kuris čia tarė sveikinimo žodį.

sutis; Švietimo komisiją – G. Lazauskas, St. Virpša, J. Linkuvienė, Kultūros – L. Kapeckas, V. Jokubaitis, J. Stundžia; Istatų – dr. A. Budreckas, A. Čaplikas, Z. Dučmanas. Jaunimo komisija, kuri šiame seime net savo pranešimo nesiteikė duoti, vėl buvo atgaivinta, paskiriant jos pirmininku Ed. Šulaitį, kuriam suteikta teisė pakviesti kitus narius.

Pabaigai buvo prisaidinta Papildomoji Taryba (tai atliko T. Blinstrubas) ir K. Miklas perskaitė rezoliucijas (komisijon be jo įėjo G. Lazauskas ir Ed. Šulaitis). Buvo nutarta po trijų metų susitikti panašiam seime Clevelande.

Seimo posėdžiams pasikeisdami pirmininkavo dr. V. Dargis ir V. Kasniūnas, o sekretoriato buvo: L. Kapeckas, V. Jokubaitis ir St. Virpša. Pradedant kiekvieną sesiją, vienas iš jų perskaitydavo ankstesnės sesijos protokolus.

Seimą atidarant dalyvavo Dariaus-Girėno posto legionieriai, kurie įnešė Lietuvos ir Amerikos vėliavas. Himnus sugiedojo sol. Algirdas Brazis. Seimo atidaryme dalyvavo vieno iš SLA steigėjų dr. J. Šliūpo sūnus Vytautas, kuris pasakė trumpą kalbą. Gana ilgoką paskaitą jis davė uždaromajame bankete antrosios dienos vakare. Seime taip pat turėjo kalbėti ir Lietuvos Krašto apsaugos ministeris A. Butkevičius, tačiau jis dieną prieš tai, netikėtai buvo iššauktas Londonan, pasimatymui su Anglijos krašto apsaugos ministru.

Šį seimą suorganizavo specialus komitetas, kuriam pirmininkavo adv. Charles Macke, senojo SLA darbuotojo – Kazio Mačiuko (jau mirusio) sūnus. Kadangi seimą turėjo organizuoti St. Petersburgė gyvenantieji tautiečiai atsisakė, tai Chicago rengėjams nebuvo daug laiko tinkamai jį paruošti, tad ir delegatų ne taip jau daug buvo ir gal ne

viskas tinkamai buvo parengta. Bet kaip atrodė, rengėjai daug darė ir norėjo, kad viskas galimai geriau pasisektų.

Norėtusi tikėti, kad artimiausiu laiku SLA Pildomoji Taryba (ypatingai jos naujieji nariai, kurie turi daugiau patyrimo) parody-

tų didesnę aktyvumą ir vestų organizaciją į našesnę kelią, akcentuojant norą bendrabarbiauti su kitomis organizacijomis. Taip pat reikia manyti, bus išspręstas naujų narių prirašymo problema.

Edvardas Šulaitis

Susivienijimo Lietuvių Amerikoje 64-jo seimo sekretoriai: V. Jokubaitis, L. Kapeckas, St. Virpša. Ed. Šulaičio nuotr.

Du aktyvesnieji SLA 64-jo seimo Chicagoje dalyviai: A. Čaplikas iš Bostono ir dr. J. Stukas iš New Jersey (dešinėje) Ed. Šulaičio nuotr.

Visus lietuvius ir visus savo klientus sveikina

NORWOOD DRUG, INC.

Šv. Kalėdų proga ir linki kuo gražiausių švenčių bei sveikų ir laimingų Naujųjų Metų.

808 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 531-9188

Rudy Kozan

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE

FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS DONALD M. PETKUS
DONALD A. PETKUS

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS METINIS SUVAŽIAVIMAS

Amerikos Lietuvių Taryba (ALT) Lietuvių Tautiniuose namuose Chicagoje spalio 31 d. turėjo savo 52-ąjį suvažiavimą, kuriame dalyvavo 38 atstovai ir apie 60 svečių. Jam pirmininkavo A. Mažeika iš Los Angeles, A. Šukis iš St. Petersburgo ir K. Oksas iš Chicagos.

Ilgesnį pranešimą padarė ALT pirm. Grožvydas Lazauskas. Taip pat buvo ir kitų valdybos narių bei ALT atstovo Washingtono J. Genio pranešimai. Buvo duotas ir ALT izdo globėjų pranešimas, pasisakymai dėl pranešimų, rezoliucijų priėmimas ir kt.

Daug dėmesio sukėlė po pietų įvykęs Lietuvos Krašto apsaugos ministerio Audriaus Butkevičiaus žodis ir jo atsakymai į klausimus. Čia daugumoje svečias turėjo pareikšti savo nuomonę dėl rinkimų Lietuvoje ir Lietuvos būsimo ateities, juos laimėjus LDDP partijai. Svečias bandė į viską žiūrėti objektyviai, tačiau kai kurie klausėjai liko nelabai patenkinti jo atsakymais.

Iš izdo tikrintojų pranešimo paaiškėjo, kad ALT finansinis stovis netaip blogas ir kasoje bei bankuose yra apie 63 tūkstančiai dolerių. Tačiau tikrintojai rado reikalą pareikšti, kad atsižvelgiant į ALT sunkią ekonominę padėtį ir aukų mažėjimą, rekomenduotina, jog kai kurios, ypač kelionių išlaidos, turėtų būti venčiamos. Taip pat minėjo, kad kai kurioms išlaidoms trūksta sąskaitų ar grįžusių čekių.

Šis suvažiavimas baigtas toje pačioje salėje įvykusių pobūviu, kuris buvo skaitlinis gėsnis negu pats suvažiavimas. (eš.)

Amerikos Lietuvių Tarybos Fondo direktorių posėdyje, įvykusiame š.m. lapkričio 17 d., direktoriai pareigomis persitvarkė taip: pirm. Viktoras Naudžius, sekr. Kazimieras Oksas, izd. Evelina Oželienė, vicepirmininkai – Petras Bučas ir Grožvydas Lazauskas.

Fondas jau pradėjo septintą tūkstantį aukų.

Fondo adresas:
Lithuanian American
Council Foundation
6500 S. Pulaski Rd.
Chicago, IL 60629

Teodoras Blinstrubas ALT suvažiavimo posėdžiuose aktyviai reiškėsi diskusijose.
Ed. Šulaičio nuotr.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime Chicagoje lietuvių Tautiniuose namuose kalba suvažiavimo pirm. A. Mažeika. Kairėje V. Naudžius o dešinėje – organizacijos pirm. G. Lazauskas. Ed. Šulaičio nuotr.

LAISVĖS NIEKAS NEŽADĖJO

Istorinės, biografinės, atsiminimų knygos daug įdomiau skaityti, kada bent dalelytę aprašomų įvykių žinai ar bent koku būdu esi jų paliestas. Taip pavyzdžiui net apie Napoleoną įdomu skaityti, nes jo vardu yra pavadintas kalnelis Kauno ribose, kurį savo akimis mačiau. Arba apie Joną Žiaurų, kuris buvo Vytauto Didžiojo giminaitis. Na o apie antrą pasaulinį karą, netenka net kalbėti. Patys savo kailiu jį pamešme.

Tad panašių minčių vedinas ėmiau skaityti Broniaus Aušrotos knygą "Laisvės niekas nežadėjo".

Iš pirmo puslapio mane

**DR. P. ŠVARCAS BUVĘS
ALT SAJUNGOS
PIRMININKAS IR
ANTANAS MAŽEIKA
ALTS GARBĖS NARYS**

šių metų spalio 31 d. lankėsi Chicagoje Altos penkiasdešimt antrojo suvažiavimo proga ir turėjo pasitarimus su ALTS atstovais Tautinės Sajungos reikalais.

knyga suintrigavo. Buvo pasakyta, kad Bronius Aušrotas, Lietuvos kariuomenės karininkas buvo paskirtas 1940 m. birželio mėn. į Antarą pėstininkų pulką, antrą kulkosvaidžių kuopą Kaune. Kaip tik toje kuopoje buvau karinėje tarnyboje. Paprastas eilinis. Vėliau pakilau iki grandinio, bet tai jau kita istorija. Deja, Bronius Aušrotas kuopoje nepasirodė, bet išvyko į Vokietiją. Kas kariniu žargonu vadinama strateginiu pasitraukimu. Vėliau teko susitikti su kapitonu Aušrotu visai kitokiose aplinkybėse. Bet tai vėl visai kita istorija.

Taigi ėmiau skaityti knygą. Rašytojas Paulius Jurkus įžangoje autorių pristato, kaip žvalgybos karininką visą laiką dirbusį žvalgyboje. Veiklą Lietuvoje jis aprašė savo knygoje "Sunkių sprendimų metai" išleistą 1985 m. Šios knygos laikotarpis nuo 1940 m. iki karo pabaigos ir emigravimo į Ameriką.

Paulius Jurkus rašo: "Ir tokia knyga savo neįprasta medžiaga, kaip lietuvis karininkas dirbo vokiečių žvalgyboje, mūsų literatūroje yra bene vienintelė" Tikra tiesa. Apie žvalgybą arba šnipinėjimą pokario metais yra nemažai prirašyta. Rašė anglai, prancūzai ir neapsileido vokiečiai. Hollywoodas prisuko begales filmų apie šnipinėjimo žygius. Deja, Aušrotos knygoje nėra dramatiškos, sensacingos žygių, kuriuos taip mėgsta filmų režisieriai. O gal galima būtų suregistuoti kokią intrigą, nes jis juk tamavo trim valstybėm: Lietuvai, Vokietijai ir Amerikai. Apie veiklą Amerikoje knygoje nerašoma.

Reikia pripažinti, kad Bronius Aušrotas savo knygoje išvengia memuaruose

įprasto savęs iškėlimo į didvyrius, o kitų nužeminimo iki niekšų. To knygoje nerasi. Aprašoma labai bliviai ir paprastai įvykiai, kuriuos autorius noromis ar ne noromis buvo įvertas. Įžvalgus skaitytojas gal pastebės ir kai kuriuos žvalgybos metodus keistumus. Pavyzdžiui, man užkliuvo aprašymas apie Rytprusių žvalgybos viršininko veiksmą. Jis klausė Maskvos viešos radijo transliacijos apie Gegužės pirmosios parodą, kad sužinotų apie naujus sovietų ginklus. Jeigu nebūtų graudu, tai būtų juokinga. Gal dėl to vokiečiai ir karą pralaimėjo. Yra ir daugiau žvalgybos keistenybių ir nemokšiško. Bet tai tegu sprendžia specialistai.

Kaip minėjau, nėra sensacijų. Nėra ir moterų. Nepasirodo nei viena Mata Hari. Tiesa, viena moteris minima, bet tai žmona. O viena kita šnipė kitų autorių knygose pasirodo.

Sutinku su Pauliu Jurkum, kad ši knyga kada nors bus kaip dokumentas. Iš savo pusės pridėsiu, kad dokumentalinė jos vertė yra todėl, kad nepapuošta jokiais pagrazinimais.

Dar prisipažinsiu, kad man patiko aprašymas apie nematomą rašalą, kuriuo buvo rašomi slapti pranešimai. Skaitydamas anglų knygas sužinojau apie tokius rašalus. O šioje knygoje paaiškėjo, kaip tokį rašalą galima pasigaminti. Pasirodo, kad galima panaudojant aspirino tabletes arba savo šlapumą. Kada nors panaudosiu.

Knyga baigiama atvykimu į Ameriką. O kaip apie veiklą Amerikos žvalgyboje? Tai turbūt bus trečia knyga.

Knyga išleista Lietuvoje. Išleido "7 dienų" leidinys. Firma "Gravitas", Vilnius. Užsakymas 556. Tiražas 5000 egz. Spausdino VISS, Vilnius.

Šioje vietoje neiškenčiu nepridėjęs savo pastabos. Pirmoji B. Aušrotos knyga buvo išleista Amerikoje. Antroji, palyginus su pirmąja, atrodo techniškai labai prastai. Tas, žinoma, nemažina knygos istorinės vertės.

Vladas Vijeikis

55 SVARAI – cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$98.
22 SVARAI mažesnis paketas, \$65. **22 SVARAI** mėsos produktai, aliejus \$98. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų.

TRANSPAK,
2638 W. 69th ST.,
CHICAGO, IL. 60629.
Tel. 312-436-7772

Lietuvos krašto apsaugos ministeris A. Butkevičius ALT suvažiavime Chicagoje apsuptas tautiečių. Šalia jo Dr. P. Švarcas, A. Regis ir A. Paškonis. Ed. Šulaičio nuotr.

VELNIAVA

Vladas Vijeikis

Velniams lietuvių tautoje, atrodo, bus gavęs pilietines teises. Tik pagalvokime kiek minime velnią – Kurių velnių ji atvažiavo (taip galvoja žmogelis uošvei atvažiavus). Velniai tave griebtų (linkėjimai nesutinkančiam su tavo ideologija). Eik po velnių (aiškus nediplomatiškas pareiškimas tiesiogiai). Velnias girtam padušką pakiša (blaivininkai labai apgailestaudami taip sako). Velnių priėdės (čia platus apibudinimas. Gali būti mergininkas, o gal suktas biznierių). Velniop nuėjo (prarasta geras kiekis litų ar dolerių). Velnioniškai sekasi. (Reiškia ką nors apsuakai, o tas net nejaučia). Neik su velniu riešutauti (gera patarlė). Velniās mane prikalbėjo (čia verčiama bėda velniui nors pats velniškai pasielgei). Velnio apsėstas (tai tas, kurio tu nemėgsti, o gal net nekenti). Velniškai graži mergina (tai ta, kuri tave gali į peklą nuvesti. Jos labiau mėgiamos, negu angeliškai gražios). Tas velnio vaikas (nors nebuvai jo krikštynose ir nežinai, kas jo tėvas, bet tituluoji pasipiktinęs, o kartais net entuziazmo pagautas). Tikra velniava (bendruomenės susirinkimas, kuriame tau nedavė žodžio). Čia velnias nusilaužtų ragus (nepatenkintas tvarka).

Tik šv. Vincentas sugebėjo velnią nutverti už plaukų. (Lietuvių liaudies skulptūra)

Taigi velnias labai gražiai gyvena mūsų tarpe. Tik niekas jo asmeniškai nesusitiko. Bet mano draugas Florijonas šiuo klausimu taip pat turi aiškią nuomonę.

– Velniai gyvena mūsų tarpe. Ir kaip velniui pridera, gyvena labai ištaigingai. Tai politikieriai. Jie nei sėja nei pjauna, o gyvena iš mūsų kvailumo. Tai velnio įsikūnijimas žemėje, iš peklų į čia persikraustė.

Lietuviškose legendose sakoma, kad velniai gyvena pelkynuose. Nebė tie

Velnias. (Žemaičių liaudies skulptūra)

laikai. Dabar jie gyvena palociuose ir važinėja Cadillacais arba Mercedes.

Nors su velniais visą gyvenimą bendravęs, senovės lietuvis labai nenorėjo savo amžinąjį gyvenimą praleisti velnių draugystėje. Nes kas gi norės, kad tave

su šakėmis į smalos puodą kištų. Dabar žinoma velniai turi daug moderniškesnes priemones. Bet tada! Tada būdavo užperkamos pamaldos. Giedoriai visokiais balsais dūšėlę nuo velnio žabangų gelbėdavo. Bet koks nors pakasynų dalyvis imdavo ir pliurpėdavo: "velniškai gražios pakasynos buvo". Matyt nabašninko alaus prisisiurbęs taip pasakė.

Senovės Lietuvoje velnias buvo vaizduojamas su šakėmis. Mat tuo laiku tai buvo aštrausias ir patikimiausias ginklas kaimo aplinkoje. Dabar reiktų velnią vaizduoti su kulkosvaidžiu. O gal su kompiuteriu...

Lietuviškame gyvenime velnias vaidina labai svarbią rolę. Kaune yra velnių muziejus. Ar girdėjote apie angelų muziejų? O angelas sargas taip stengiasi mus apsaugoti, vesti geru keliu. O jam muziejaus nėra.

Tat su tokia, velnių prikašiotą kalbą, tenka sutikti. Ypatingai dabar kada Lietuvoje tokia netikėta velniava...

CHICAGOS LIETUVIAI FUTBOLININKAI IŠKOVOJO MEISTERIO VARDĄ

Lapkričio 1 d. Chicagos lietuvių sporto mėgėjai turėjo nemažą šventę: vietos "Lituanicos" futbolo komanda iškovojė I vietą Chicagos ir apylinkių futbolo lygos aukščiausioje divizijoje, kurioje rungtyniauja geriausios vienuolikės, jų tarpe ir lenkų "Eagles" komanda, kuri ne kartą yra buvusi JAV mėgėjų futbolo taurės nugalėtoja.

Ši pergalė buvo pasiekta pirmą kartą per šio klubo 42 metų gyvavimo laikotarpį, kas dar smagiau paglosto chicagiečių lietuvių sporto mėgėjų širdis. Paskutinėse rungtynėse buvo įveikta če-

kų "Spartos" vienuolikė 2-0, o įvarčių autoriai Gytis Kavaliauskas ir Virgis Žuromskis – abu buvę Vilniaus "Žalgirio" jaunių komandos žaidėjai, šiuo metu apsigyvenę Chicagoje ir talkinančiai "Lituanikai". Be jų dar 5 futbolininkai yra iš Lietuvos. Ir be jų talkos, žinoma, tokio laimėjimo niekada nebūtų galima nė svajoti. Jų tarpe yra ir pats geriausias komandos įvarčių medžiotas Rolandas Urbonavičius, pasiekęs beveik pusę visų komandos pelnytų įvarčių (12).

Rudens rate lietuvių vienuolikė nepatyrė nė vieno

REMKIME LIETUVOS LAISVĘ

Lietuvos Aidas, patikimiausias informacijos šaltinis, tikrai Lietuvos Nepriklausomybės reikalus ginantis dienraštis Vilniuje, labai reikalingas ir išsivijai.

Jo prenumetata oro paštu metams \$ 85.00 JAV. Adresą ir čekius Lietuvos Aido vardu siųsti: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514

Dabar laikas užsiprenumeruoti 1993-tiems metams.

DARIUS KASPARAITIS – DAR VIENAS SPORTO MILIJONIERIUS

Iki šioliai turėjome krepšininką Šarūną Marčiulionį, kuris gavo milijoninę algą pas Amerikos profesionalus. Nuo šio rudens susilaukėme dar vieno – Dariaus Kasparačio, kuris atvyko žaisti New Yorko "Islanders" ledo ritulio komandoje, priklausančioje NHL (tautinėje ledo ritulio lygoje).

Kasparaitis yra gimęs

pralaimėjimo, o per visus metus tik vieną kartą turėjo nusileisti varžovams. Tokį beveik "švarų" rezultatą jau seniai šioje lygoje bet kas yra pasiekęs. "Lituanica" surinko 26 tšk. ir 28-13 įvarčių santykį.

Klubo vadovybė džiaugiasi šia pergale ir tautiečių iš Lietuvos talka, kuri igalino Chicagos "Lituanicą" pasipuošti meisterio vardu.

Ši pergalė bus labiau atžymėta klubo metiniame balijuje – pobūvyje, kuris yra rengiamas lapkričio 28 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte.

Norintieji pokylyje dalyvauti turi apie tai pranešti rengimo komiteto nariams: Leonui Juraičiui tel. 708-532-7526 arba Laimai Glavinskienei, tel. 708-323-6302 E.Š.

prieš 20 metų (jo gimtadienis buvo spalio 16 d.) Elektrėnuose Sibiro tremtinio Valdo ir Laimos Kasparaičių šeimoje. Lietuvoje nepopuliari sporta – ledo ritulį jis išmoko žaisti namuose, nes Elektrėnuose buvo vietinė salė, kuri turėjo dirbtinį ledą. Nuo 1987 m. žaidė Maskvos "Dinamo" komandoje, o 1991 m. – sovietinėje rinktinėje pasaulio jaunių pirmenybėse ir buvo pripažintas kaip geriausias gynėjas. 1992 m. žiemos olimpinuose žaidimuose Albervilėje jis tapo olimpinio čempionu. Tada jis užsirekomendavo, kaip vienas iš geriausių savo komandos žaidėjų ir į jį buvo atkreiptos pasaulio žinovų akys.

Nenuostabu, kad jį pasirinko New Yorko "Islanders" klubas net pirmajame rate. Tačiau su sutarties pasirašymu neskubėjo ir tik, likus savaitei prieš sezono pradžią Kasparačio agentas Mark Gandler ir New Yorkiečių menedžeris Don Maloney tokį kontraktą pasirašė, sulygstant 1.350.000 sumą per trijų metų laikotarpį. Tad Kasparaitis atvyko į New Yorką tik kelioms dienoms prieš pirmąjį susitikimą ir teturėjo vos pora treneriočių. Todėl nenuostabu, kad pirmąjį savo įvartį profesionalu komandoje pelnė tik dešimtoje rungtynėse, žaidžiant prieš Los Angeles "Kings" komandą, kuomet trečiojo kėlinio šeštą minutę jis nuginklavo varžovų vartininką.

Dabar Darius jau spėjo apsiprasti su kitais komandos nariais ir jaučiasi žymiai geriau ir jo žaidimo pobūdis yra labiau imponuojantis. Jis jau spėjo rasti netoliese New Yorko gyvenančius bendrapavardžius senokus Kasparačius, kurie norėtų jį išsūninti ir palikti jam savo namą bei kitą turą. E. Šulaitis

LINKSMŲ ŠVENČIŲ!

Visiems mūsų kepyklos klientams, perkantiems mūsų skanią duoną ir pyragus, restorano lankytojams, o taip pat visiems Clevelando ir apylinkių lietuviams, geriausius Šv. Kalėdų sveikinimus ir 1993 metų linkėjimus siunčia

REINECKER'S BAKERY

RICHARD ir MAGDALENA REINECKER, savininkai

PARTY'S CENTER AND CATERING

8575 Free Way Drive

Macedonia, Ohio 44056

Tel. 467-2221

Skaityt ir platinkit
DIRVA

VIENOS DIENOS REKOLEKCIJOS

Ivyks gruodžio 5 d., šeštadienį Dievo Motinos parapijos svetainėje. Pradžia 9 val. ryto. Kaina \$10.00 (įskaitant visos dienos maistą).

Susikaupimo dienos tema – SAKRAMENTAI – SUSITIKIMAS SU JĖZU-MI. Praves Vincas Kolyčius iš Toronto.

Clevelando ateitininkai labai nuoširdžiai kviečia VISUS šioje susikaupimo dienoje dalyvauti ir pilniau pasiruošti Kalėdų šventei.

Registruotis galima parapijos svetainėje po 10 v. Mišių kavutės metu arba skambinant R. Bridžiui (481-9097), arba D. & D. Staniškams (531-8496).

LIETUVA PRIEŠ DABARTINIUS ĮVYKIUS

Antradienį, lapkričio 24 d. 7:30 v.v. Konferencijų kambaryje įvyks vakaronė – "Lietuva prieš dabartinius įvykius". Kalbės V. Rociūnas ir Dr. A. Čepulis. Rengia Ateities klubas ir visus maloniai kviečia atsilankyti.

PRAŠO TALKOS

Kiekvienais metais Vasario 16-tos Gimnazija paskelbia kiek kuris miestas jai aukojo. Kas aukojate Vasario 16-tos Gimnazijai, maloniai kviečiu auką siųskite per Clevelando skyrių. Čekius prašau rašyti: "BAL-FAS" vardu. Čekius siųsti:

Izabelė Jonaitienė
1532 East 214 th St.
Euclid, Ohio 44117
Po Naujų Metų Dirvoje paskelbsiu aukotojų pavardes.
Iš anksto dėkoju, Izabelė Jonaitienė.

ŠV. JURGIO FESTIVALIS

Lapkričio 15 d. Clevelando Šv. Jurgio parapijos Rudens Festivalis pradjo su dideliu pasisekimu. Žiema bandė visus pagasdinti pirmuoju sniegu. Pasigęsta tik tų, kurie gyvena anapus "sniego juostos" – jie neatvažiavo. Festivalio dalyviai buvo pavaišinti skaniais pietumis, atsigavino tauriais ir gazuotais gėrimais. Apstu buvo visokių žaidimų ir lošimų. Stalai su laimės ratais buvo apgulti svečių. Didžioji loterijos laimėtoja tapo G. Alšėnas laimėjo \$1000, A. Minikūnas – \$500, J. Šuopis – \$300, J. Juodišius ir A. Spirikaitis laimėjo po \$100. Anot klebono kun. J. Bacevičiaus didžiausia laimėtoja tapo Šv. Jurgio parapija, kuriai Rudens Festivalyje buvo sutelkta pakankamai lėšų žiemos išlaidoms padengti.

Ger.J.

PADĖKOS DIENA

Netrukus švęsime Padėkos dieną. Ruošdamiesi šiai dienai bei atskubantioms Kalėdoms, nepamirškite mūsų mieste skurstančiųjų. Šiemet Šv. Jurgio parapijos Šalpos Centras parūpins virš 200 šeimų Padėkos Dienos bei Kalėdų maistą. Norintieji centrui padėti su maistu, rūbais ar pinigais yra prašomi kreiptis į kun. J. Bacevičių telef. 431-5794.

Ger.J.

IEŠKOMAS JONAS PAKELTIS

1944 metais išvažiavęs iš Lietuvos ir dingęs be žinios. Kas apie jį turite žinių, prašome pranešti: telef. 1-313-751-6718, arba rašyti: 11473 Edgeton Dr. Warren, MI. 48093.

SLA 14 KUOPOS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Šaukiamas š.m. gruodžio 6 d. 12:00 val. Lietuvių Namuose.

Bus pranešimai iš 64 seimo, aptarta metinė veikla ir Kalėdinis pobuvys. Valdyba

PARENGIMAI

• GRUODŽIO 5 d. Vienos dienos rekolekcijos Dievo Motinos parapijos svetainėje. Rengia ateitininkai.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Lietuvių Namai ruošia Naujų Metų sutikimą 6:30 v.v. 1993 M.

• VASARIO 14 d., sekmadienį, 4 val.p.p. Vasario 16-osios minėjimas Dievo Motinos parapijos salėje. Rengia ALT ir LB.

• VASARIO 26-28 d.d., Clevelando lietuvių sporto klubo "Žaibo Dienos" – Krepšinio turnyras, loterija (reverse raffle) ir kiti rengimai – Lietuvių Namuose, Dievo Motinos parapijos salėje, Boromeo College.

• KOVO 20-21 D.D. Metinė ateitininkų šeimos šventė.

• BALANDŽIO 17 d. "Grandinė-lės" 40 metų KONCERTAS

1993 METŲ SPORTINĖS VARŽYBOS

Visuotinis ŠALFASS-gos metinis suvažiavimas, įvykęs š.m. lapkričio 7 d., Clevelande, nustatė bei patvirtino 1993 m. ŠALFASS-gos varžybinių kalendorių. Dalies varžybų datos ir vietos jau yra paaiškėję, tačiau kai kurios dar yra organizaciniame stovyje.

Senjorų - veteranų krepšinis
Anksčiau planuotos vyrų senjorų-veteranų krepšinio pirmenybės tikrai įvyks 1993 m. vasario 27-28 d.d.,

Clevelande, Ohio. Jas vykdys Clevelando LSK Žaibas, dvejose klasėse: senjorų (35 m. ir vyresnių) ir veteranų (45 m. ir vyresnių). Kvalifikacija nustatoma pagal žaidėjo amžių 1993 m. gruodžio 31 d.

Slidinėjimas – New Yorko valstijoje

1993 m. ŠALFASS-gos slidinėjimo pirmenybės, kurias rengia Clevelando LSK Žaibas ir Toronto LSK Jungtis, įvyks 1993 m. kovo 6 d., šeštadienį, Holiday Valley Ski Resort, Elicottville, N.Y. Laukiama svečių net iš Lietuvos ir Australijos. Programoje slalomas ir didysis slalomas įvairiose amžiaus klasėse.

Metinės žaidynės

– New Yorke

Pagrindinės metinės varžybos – 43-sios ŠALFASS-

gos žaidynės numatomos 1993 m. gegužės 29-31 d.d., New Yorke. Vykdo – New Yorko Lietuvių Atletų klubas. Programoje – krepšinis (vyrų A ir B, jaunių A ir B, ir moterų), tinklinis, lauko tenisas, stalo tenisas ir šachmatai. Gal dar prisidės plaukimas ir raketbolas.

Dėl nepatogių aplinkybių, ledo ritulio ir kėgliavimo pirmenybės vyks kitu laiku ir kitoje vietovėje. Taip pat atskirai bus vykdomos ir jaunučių C, D ir E klasių krepšinis, galbūt balandžio pabaigoje, Detroite ar Hamiltone.

Kitos varžybos

Kitų varžybų, kaip lengvoji atletika, plaukimas, golfas, šaudymas ir softbolas, datos ir vietos bus praneštos vėliau.

amb

Nuo šiol -

ORO KARGO SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

\$ 2.50 už svarą siuntiniams virš 50 svarų;

\$ 2.75 lengvesniems siuntiniams,

minimumas - 30 dol.

Oro siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą

SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS

KONTEINERIAI IŠSIUNČIAMIS KAS DVI SAVAITĖS

ATVEŽKITE ARBA ATSIŲSKITE UPS

Vieno svoro kaina - 69 centai, minimumas - 20 dol.

Virš 100 svarų - 58 centai

639 East 185th Str

EUCLID, OH 44119

IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.

1-800-775-SEND

IŠ CLEVELAND APYLINKIŲ, SKAMBINKITE (216) 481-0011

atlanta IMPORT EXPORT, 1992

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street • Cleveland, OH 44119

481-6677

DARBO VALANDOS

antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį * 9:00 vr – 4:00 pp *

penktadienį * 9:00 vr – 6:00 pp * šeštadienį * 9:00 vr – 12:00 pp *

sekmadienį parapijoje * 11:00 vr – 12:00 pp *

* Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000 *

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą tiūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

MATAS REALTORS

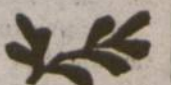
NORMLS

Broker **RITA MATAS** – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas

DIRVA

VLADO ŽILINSKO NETEKUS

(Atkelta iš 3 psl.)

dą Žilinską paskyrė tos pasiuntinybės (šiandien sakytu me ambasados) chargé d'affaires a.i. titulu. Deja, įvairios kitos aplinkybės privertė jį persikelti į Ameriką, kur gyvendamas New York'e jis ir toliau nesitraukė iš lietuviškos politinės veiklos, tarp kitko, rėmė Lietuvos Nepriklausomybės Fondo įkūrimą, buvo vienas iš lietuvių Rezistencinės Santarvės steigėjų ir jos nepavargstančių bendradarbių. Kokioje išskirtinoje partinėje veikloje nedalyvavo, bet buvo artimas tautinei srovei.

Niekad negalėčiau pamiršti Vlado, kaip nuoširdaus draugo ir žurnalisto, nors lietuvių spaudoje tik proginio. Kai karui kilus, "įsidarbinau" Kaune, kaip "Lietuvos aid'o" užsienio po

litikos skyriaus redaktorius, nors dar niekad nematęs ir nepažinęs Žilinsko, laiškais jį prikalbinau talkininkauti, kaip dienraščio korespondentą iš Skandinavijos. Jis teigiamai atsiliepė ir nuo to laiko pradėjo rašyti vertingų straipsnių. Nenutrūko mūsų ryšiai ir vėliau, man 1940 m. išbėgus į Berlyną o po karo į Paryžių. Tik dabar V. Žilinskas daugiausia rašydavo mūsų šaliai svarbiais klausimais jau didžiojoje švedų spaudoje.

Tačiau 1945-46 metais jis buvo išleidęs Stockholme specialų laikraštėlį naujiems išeiviams, pavadintą "Svetur". Taigi, svetur... Toks, deja, vis buvo ir ligi mirties liko Vlado Žilinsko, mūsų diplomato ir rezistento, margasis gyvenimo kelias.

FOTO PARODA IR LAIMĖTOJAI

Šios parodos uždarymas ir laimėtojų paskelbimas įvyko lapkričio 6 d. Jaunimo Centro kavinėje Chicagoje įvykusioje vakaronėje, kur kalbėjo parodos organizatoriai: A. Kezys, St. Žilevičiaus ir mecenatė – Budrio vardo Lietuvių foto archyvo vedėja dr. M. Budrienė. St. Žilevičius perskaitė balsų skaičiavimo komisijos (sudarė S. Plenienė, A. Dirgėla ir St. Žilevičius) duomenis. Premijuotinus darbus išrinko žiūrovai, balsuodami už jiems įdomiausias konkursui "Vandenų" tematika atsiųstas fotografijas.

Paaikškėjo, kad "Čiurlionio" galerijoje išstatytų darbų grupėje I premiją laimėjo Algirdas Jakštas iš Švenčionėlių, II premiją – Romualdas Požerskis iš Kauno, III premiją – Eugenijus Butėnas iš Chicago (premių dydis nuo 50 iki 150 dol.). Lemonte išstatytų jaunųjų fotografų darbų grupėje laimėtojai buvo: I - Gintaras Česonis, R II - Eugenijus Adomavičius, III - Evelina Vaišnoraitė (visi iš Kauno). Jie gavo nuo 25 iki 75 dol.

Buvo pranešta, jog sekančių metų tema bus "Draugystė" ir visi buvo pakviesti į dalyvauti.

Pabaigai buvo parodytas Budrio Lietuvių foto archyvo pastangomis pagamintas video filmas apie poetą Kazį Bradūną, kurį paruošė filmų meistras iš Lietuvos – Arvydas Reneckis. Gaila,

kad pati juosta yra labai ištęsta ir nuobodoka. Čia taip pat kalbėjo ir vaizdajuostės "kaltininkas" K. Bradūnas.

Rankdarbių Paroda Lemonte

Lemonte organizuojama rankų darbų paroda

'Rankdarbiai 92',

kuri veiks 1992 m. gruodžio 5-6 dienomis nuo 10 val. ryto iki 5 val. vakaro Pasaulio lietuvių centre Bočių menėje. Prašome visus prisidėti prie parodos savo rankdarbiais, kurie bus priimami 1992 m. lapkričio 29 d. ryte nuo 10 val. iki 12 val. Pasaulio Lietuvių centre.

Parodos atidarymas įvyks 1992 m. gruodžio 4 d.

7 val. vakaro Bočių menėje.

Parodos klausimais prašome kreiptis į "Rankdarbiai 92" komisijos pirmininkę Ireną Kriaučeliūnienę tel. (708) 301-8183

RANKDARBIŲ 92, PARODA

Šių metų gruodžio mėn. 4, 5, ir 6 dd., Pasaulio Lietuvių Centre, Bočių salėje, Lemonte, bus rankdarbių paroda. Šios parodos organizatorės yra Pasaulio Lietuvių Centro kultūrinių renginių komiteto narės, kurioms vadovauja Bronė Nainienė, Centro Valdybos vicepirmininkė kultūriniais reikalais. Originaliai buvo planuojama ruošti tik moterų rankdarbių parodą. Tačiau, sumanymas pasikeitė – dabar kviečiami prisidėti ir vyrai. Svarbu, kad visi parodoje dalyvaujantys asmenys nebūtų profesionalai.

RANKDARBIAI '92 parodos atidarymas bus gruodžio 4 d., penktadienį, 7 v.v. Lankymo valandos:

gruodžio 5-6 d.d. (šeštadienį ir sekmadienį) nuo 10 v.r. iki 5 v.v. Ta proga, atskiroj patalpoj, bus galima įsigyti ir Centro komiteto gaminius.

Keletas žodžių apie Pasaulio Lietuvių Centro kultūrinių renginių komiteto veiklą. Šis komitetas susikūrė 1988 metais. Komitetui priklauso 20 moterų, bet

prie įvairių darbų prisideda 40. Komitetas ruošia įvairius kultūrinius renginius: koncertus, vaidinimus, rodo filmus. Beto, kasmet su ruošia Kūčias ir tradicinį Velykų Stalą. Visa tai suteikia didelę finansinę paramą Pasaulio Lietuvių Centrai. Darbštus komiteto renginių apimtis nuolat auga ir plečiasi. Yra tikimasi rankdarbių parodas ruošti kiekvienais metais.

Šių metų parodos dalyvių rankdarbiai priimami lapkričio 29 šeštadienį, nuo 10 v.r. iki 12 v. p.p. Pasaulio Lietuvių Centre. Informacijai prašoma skambinti Ir. Kriaučeliūnienėi tel. (708) 301-8183, arba, komisijos narėms: Br. Nainienei, R. Juodelienei, N. Nausėdienei, D. Šlenienei ir L. Trinkūnienei.

Iki pasimatymo RANKDARBIAI '92 parodoje gruodžio 4,5 ir 6 d.d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte R.R-nė

A. A.

ALFONSUI J. SIMONAIČIUI

mirus, jo žmoną ALDONĄ, dukrą AUDRONĘ su šeima, visus gimines ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Ramunė, Gintautas, Darius
ir Linas Vitkai
Laima ir Algis Jurkūnai
Vincentina ir Jonas Jurkūnai

A. A.

VLADAS ŽILINSKAS

Gyveno Treasury Island FL.
Mirė savo namuose po trumpos ligos 1992 m. lapkričio 13 d.

Paliko nuliūdime:
3 sūnus,
žmoną Dorothy,
3 seseris su šeimomis:
Vandą Bagdonavičienę,
Valę Krupeniene, Eleną – Liusę Gureckienę
Daug draugų ir pažįstamų.

Korp! Neo-Lithuania filisteriui, buvusiam pirmajam Chicagos padalinio pirmininkui

A. † A.

ALFUI SIMONAIČIUI

mirus, jo žmonai ALDONAI, dukrai filijai AUDRONEI ir jos vyrui dr. ANDRIUI GAIŽIŪNAMS, anūkams AUDRAI ir ANDRIUI ir visiems artimiesiems reiškia nuoširdžią užuojautą

Korp! Neo-Lithuania
Chicagos padalinys

Mielam kolegai neolitanui

A. † A.

ALFONSUI SIMONAIČIUI

mirus, jo dukrai AUDRONEI GAIŽIŪNIENEI su šeima ir giminėms bei artimiesiems reiškiamo nuoširdžią užuojautą

Stasys Mankus
Juozas Graužinis

POVILUI SKARDŽIUI

mirus, žmonai ZELEI ir vaikams INAI ir JONUI ir jų šeimoms gilią užuojautą reiškiamo

Smetonų šeima
ir Aloyzas Valušis